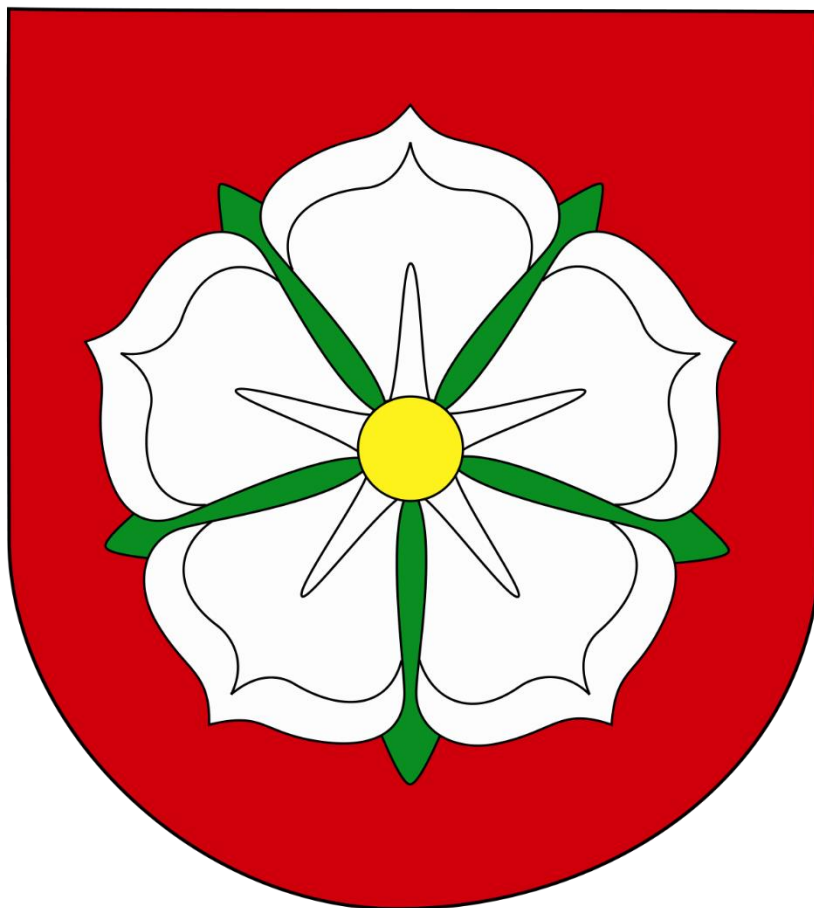

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH
GMINY ZAGÓRÓW
NA LATA 2024-2034

Opracowanie:

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórowie we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości.

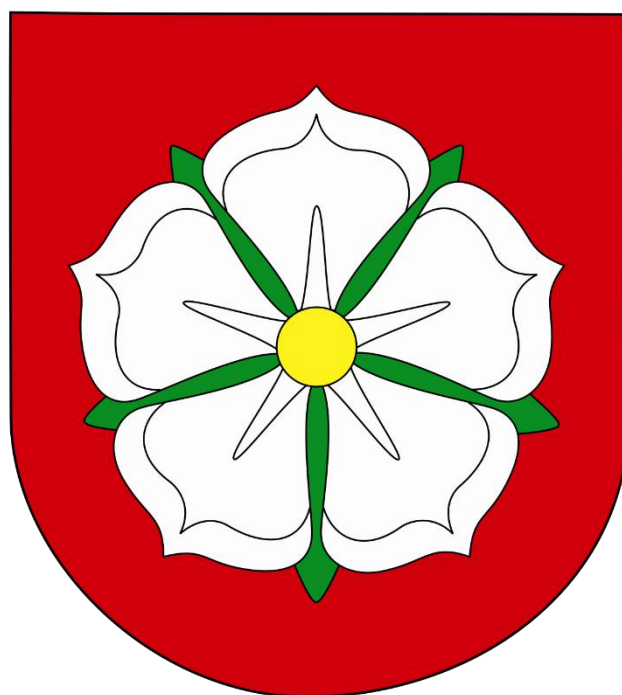
Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowano w oparciu o materiały źródłowe pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagórowie, Urzędu Miejskiego w Zagórowie oraz jednostek organizacyjnych Gminy Zagórów. Elektroniczna wersja Strategii znajduje

się na stronie internetowej Gminy <https://zagorow.pl/>, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej <https://mgopszagorow.opsinfo.pl/> oraz w Biuletynie Informacji Publicznej obu instytucji.

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ.....	5
1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI.....	7
1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	7
1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE	10
1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE	11
2. DIAGNOZA	12
2.1.1. INFORMACJE OGÓLNE I POŁOŻENIE	13
2.1.2. DEMOGRAFIA	13
2.1.3. RYNEK PRACY	16
2.1.5. OŚWIATA I WYCHOWANIE	19
2.1.6. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO	21
2.1.7. DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH.....	22
2.1.8. KULTURA	23
2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ	24
2.2.1. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ.....	24
2.2.2. GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ.....	25
2.2.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA	28
2.2.4. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ	29
2.2.5. UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE	32
2.2.6. WSPIERANIE RODZINY I PIECZA ZASTĘPCZA.....	35
2.2.7. OSOBY STARSZE, NIESAMODZIELNE I Z NIEPEŁNOPRAWNOŚCIAMI	36
2.3 WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO	38
2.4 ANALIZA SWOT	40
2.5. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ	52
3. STRATEGIA	54
3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	56
4. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII	68

WPROWADZENIE

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zagórów na lata 2024-2034 została opracowana dla wyznaczenia celów strategicznych i operacyjnych oraz kierunków działań mających w efekcie przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców, a w szczególności tych osób, które są zagrożone marginalizacją i wykluczeniem społecznym. Dokument jest kontynuacją działań zawartych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zagórów na lata 2015-2021 przedłużonego do 2022 roku.

Najważniejsze problemy społeczne występujące na terenie Gminy Zagórów zostały zdiagnozowane na podstawie danych statystycznych i sprawozdań. Dodatkowo przeprowadzono analizę strategiczną opartą na identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT). Z opracowanej diagnozy wyłaniają się konkretne problemy, nad którymi powinna skupić się polityka społeczna Gminy.

1.1. PODSTAWA OPRACOWANIA I METODYKA PRACY NAD STRATEGIĄ

Opracowanie i realizacja Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych wynika z obowiązku prawnego nałożonego na samorząd gminny i powiatowy na mocy art. 17.1 Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku:

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych,

których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Celem tych programów jest reintegracja, integracja osób i rodzin z różnych powodów zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, podobnie jak inne dokumenty strategiczne przygotowywane przez gminy jest dokumentem uwarunkowanym prawnie. Na treść i realizację gminnych strategii rozwiązywania problemów społecznych mają wpływ również inne akty prawne, do których należą:

- Ustawa o samorządzie gminnym,
- Ustawa o samorządzie powiatowym,
- Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa o świadczeniach rodzinnych,
- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci,
- Ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
- Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- Ustawa o zatrudnieniu socjalnym,
- Ustawa o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych,
- Ustawa o dodatkach mieszkaniowych,
- Ustawa o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin "Za życiem",
- Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie
- Ustawa o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Uwarunkowania prawne jedynie w części określają zakres niniejszego dokumentu. Zakres Strategii będzie dostosowany do specyficznych potrzeb mieszkańców. Ważne jest, aby dobrze zdiagnozować zagrożenia i zaplanować działania, które przyczynią się do prawidłowego funkcjonowania osób mieszkających w mieście. Opracowanie kompleksowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma zapobiegać przeciwnościom dnia codziennego, jak i nagłym sytuacjom kryzysowym.

Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu wykorzystano następujące metody pozyskiwania danych:

DESK RESEARCH. Podstawą tej metody są dokumenty statystyki publicznej, sprawozdania, analizy i publikacje, roczniki statystyczne. Przy sporządzaniu diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej miasta wykorzystano dane Urzędu Miejskiego w Zagórowie, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagórowie za lata 2020-2022 oraz dane Głównego Urzędu Statystycznego, które obejmują okres od 2018 do 2022 roku, chyba że zaznaczono inaczej.

BADANIE ANKIETOWE. Element partycypacji społecznej, uwzględnienie udziału mieszkańców w procesie tworzenia strategii. Badania opinii publicznej oparte o kwestionariusz ankietowy, w którym mieszkańcy miasta pytani byli o ogólne warunki życia i dotyczące ich problemy społeczne. Badanie ankietowe przeprowadzone było od 28 września 2023 roku do 20 października 2023 roku. W tym czasie wpłynęło 138 ankiet. Wśród ankietowanych 80,4% stanowiły kobiety, a mężczyźni 19,6%.

SPOTKANIA KONSULTACYJNE. Podczas pierwszego spotkania organizacyjnego wraz z pracownikami zapoznali się z harmonogramem prac nad strategią. Została przeprowadzona również dyskusja na temat obszarów problemowych w Gminie Zagórow. Na drugim spotkaniu o charakterze wywiadu pogłębionego omawiano mocne, słabe strony, szanse, zagrożenia oraz kierunki działań.

KONSULTACJE SPOŁECZNE. Bardzo ważny element partycypacji społecznej, proces dialogu pomiędzy przedstawicielami władz (każdego szczebla - od lokalnych po centralne) a mieszkańcami, mający na celu zebranie głosów mieszkańców i w oparciu o nie podjęcie przez władze optymalnych decyzji w sprawach publicznych. Konsultacje społeczne Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zagórow na lata 2024-2034 zostały przeprowadzone w formie elektronicznej. Mieszkańcy mogli wnieść uwagi za pośrednictwem opracowanego formularza.

1.2. ZGODNOŚĆ Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zagórów na lata 2024-2034 ze względu na swój charakter musi opierać się na korespondencji i współzależności z dokumentami strategicznymi na poziomie zarówno miasta, powiatu słupeckiego jak i województwa wielkopolskiego. Dodatkowo pod uwagę należy również wziąć zapisy wynikające z dokumentów ogólnokrajowych, które wyznaczają trendy i główne kierunki rozwoju polityki społecznej oraz są zgodne z dokumentami europejskimi.

1.2.1. SAMORZĄDOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA WIELKOPOLSKIEGO DO 2030 ROKU

Sformułowane w tym dokumencie cele strategiczne są reakcją na zidentyfikowane problemy oraz przyszłościowe wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Cel nadrzędny dokumentu wyrażony został w wizji rozwoju województwa: *Wielkopolska w 2030 roku to region przodujący w kraju, liczący się w Europie i szanujący jej uniwersalne wartości, świadomy swojego dziedzictwa przyrodniczego i cywilizacyjnego, spójny, zrównoważony i dostępny terytorialnie, otwarty na nowe idee i ludzi, silny nowoczesną gospodarką, aspiracjami i wiedzą swoich mieszkańców, zapewniający im bardzo dobre warunki życia, pracy i wypoczynku na całym obszarze województwa*. Realizacja wyznaczonego celu głównego odbywać się będzie poprzez cztery cele strategiczne:

Tabela 1. Cele strategiczne Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego

Obszar	Nazwa celu	Opis celu
Gospodarka	WZROST GOSPODARCZY WIELKOPOLSKI BAZUJĄCY NA WIEDZY SWOICH MIESZKAŃCÓW	Wzrost konkurencyjności, produktywności i innowacyjności gospodarki, rozwijanie i lepsze wykorzystanie kapitału ludzkiego oraz przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym.
Spółeczeństwo	ROZWÓJ SPOŁECZNY WIELKOPOLSKI OPARTY NA ZASOBACH MATERIALNYCH I NIEMATERIALNYCH REGIONU	Przeciwdziałanie negatywnym skutkom procesów demograficznych, przeciwdziałanie dezintegracji społecznej i utracie regionalnej tożsamości, rozwijanie kapitału społecznego i kulturowego oraz przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym.
Środowisko	ROZWÓJ INFRASTRUKTURY Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO WIELKOPOLSKI	Poprawa warunków życia z poszanowaniem ochrony środowiska przyrodniczego, przeciwdziałanie i adaptacja do zmian klimatu oraz przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym.
Administracja	WZROST SKUTECZNOŚCI WIELKOPOLSKICH INSTYTUCJI I SPRAWNOŚCI ZARZĄDZANIA REGIONEM	Zwiększenie efektywności zarządzania regionem oraz przeciwdziałanie nierównościom terytorialnym.

Źródło: opracowanie własne na podstawie SRW Wielkopolskiego

STRATEGIA ROZWOJU POWIATU SŁUPECKIEGO NA LATA 2021-2030

Wizja rozwoju powiatu słupeckiego, która brzmi *Powiat Słupecki jest miejscem przyjaznym mieszkańcom, z atrakcyjną ofertą dla turystów, który rozwija się w sposób zrównoważony, dbając zarówno o podnoszenie atrakcyjności inwestycyjnej, jak i stan środowiska naturalnego*, jest jednocześnie głównym celem Strategii, na podstawie którego określone zostały cztery cele strategiczne oraz przyporządkowane im cele operacyjne:

- **Cel I: Wzrost poziomu życia mieszkańców powiatu słupeckiego poprzez wzmocnienie jego kapitału społecznego.**
 - Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców powiatu słupeckiego.
 - Rozwój oraz podniesienie jakości kształcenia placówek edukacyjnych na terenie powiatu słupeckiego.
 - Rozwój usług pomocy społecznej, pieczy zastępczej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu.
 - Poszerzenie oferty kulturalnej powiatu słupeckiego.
- **Cel II: Wzrost dostępności powiatu słupeckiego kluczowym elementem polityki zrównoważonego rozwoju.**
 - Poprawa dostępności komunikacyjnej na obszarze powiatu słupeckiego.
 - Rozwój systemu publicznego transportu zbiorowego na terenie powiatu słupeckiego.
 - Cyfrowy rozwój powiatu słupeckiego.
 - Poprawa stanu środowiska naturalnego.
- **Cel III: Wzmocnienie konkurencyjności lokalnego rynku pracy oraz wykorzystanie potencjału gospodarki w powiecie słupeckim.**
 - Poprawa sytuacji na lokalnym rynku pracy.
 - Promocja powiatu słupeckiego oraz wzmocnienie współpracy tworzących go jednostek samorządu terytorialnego.
 - Wzmocnienie potencjału lokalnej gospodarki.
- **Cel IV: Zapewnienie mieszkańcom powiatu słupeckiego równego i łatwego dostępu do wysokiej jakości usług opieki zdrowotnej.**
 - Rozwój i modernizacja infrastruktury opieki zdrowotnej.
 - Rozszerzenie oferty usług medycznych i opiekuńczych świadczonych przez placówki Powiatu Słupeckiego.
 - Podnoszenie świadomości mieszkańców na temat zdrowego trybu życia.

POWIATOWA STRATEGIA INTEGRACJI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH W POWIECIE SŁUPECKIM 2014-2022

Na podstawie przeprowadzonej diagnozy stanu powiatu słupeckiego, sformułowane zostały następujące cele strategiczne oraz przyporządkowane im cele operacyjne, których realizacja ma stanowić odpowiedź na wyzwania rozwoju społecznego powiatu:

- **Cel I: Zintegrowany system wsparcia rodziny.**
 - Stworzenie systemu promowania prawidłowego funkcjonowania rodziny.
 - Rozwijanie systemu wsparcia dla rodzin mających trudności w wypełnianiu swoich funkcji.
 - Wspieranie działań na rzecz poprawy warunków życia osób starszych i rozwój integracji międzypokoleniowej.
- **Cel II: Ograniczenie skutków bezrobocia.**
 - Przeciwdziałanie zjawisku dziedzicznego bezrobocia w rodzinach.

- Tworzenie systemu wsparcia dla osób bezrobotnych w celu ich aktywizowania.
- Wspieranie rozwoju podmiotów ekonomii społecznej.
- **Cel III: Aktywizacja i integracja grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.**
 - Współpraca w tworzeniu spójnego systemu wsparcia dla wychowanków opuszczających placówki opiekuńczo-wychowawcze i rodziny zastępcze.
 - Wspieranie rodzin z dziećmi niepełnosprawnymi.
 - Podnoszenie świadomości społecznej na temat osób niepełnosprawnych oraz ich praw i uprawnień.
 - Integracja osób niepełnosprawnych ze środowiskiem.
 - Rozwijanie form rehabilitacji zawodowej.
 - Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
 - Promowanie właściwych postaw społecznych, ważnych dla przeciwdziałania niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży oraz zjawisk przestępczości.
- **Cel IV: Tworzenie partnerstwa lokalnego, rozwój działalności sektora ekonomii społecznej.**
 - Tworzenie partnerstw lokalnych i regionalnych.
 - Budowanie i rozwój sektora ekonomii społecznej.
- **Cel V: Służby społeczne na rzecz aktywności obywatelskiej.**
 - Profesjonalizacja służb społecznych jako czynnik integracji społecznej.
 - Wspieranie aktywności społecznej.

STRATEGIA ROZWOJU GMINY ZAGÓRÓW NA LATA 2015-2022

Strategia Rozwoju Gminy Zagórów na lata 2015-2022 definiuje następujące cele strategiczne i przypisane im cele operacyjne w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej. Ich realizacja stanowi odpowiedź na wyzwania rozwojowe z jakim mierzy się Gmina.

Tabela 2. Cele strategiczne oraz operacyjne Strategii Rozwoju Gminy Zagórów na lata 2015-2022

CELE STRATEGICZNE:					
CEL I: Aktywny kapitał ludzki		CEL II: Rozwinięta infrastruktura		CEL III: Nowoczesna gospodarka	
CELE OPERACYJNE:					
1.1	Promowanie zdrowego stylu życia i zwiększanie stanu świadomości i kultury zdrowotnej	2.1	Poprawa jakości infrastruktury drogowej	3.1	Zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej
1.2	Zwiększanie atrakcyjności oferty edukacyjnej i jej dostosowanie do potrzeb rynkowych	2.2	Poprawa jakości infrastruktury sieciowej	3.2	Wzrost konkurencyjności produktów i usług na rynku lokalnym
1.3	Poprawa sprawności działania administracji publicznej	2.3	Modernizacja infrastruktury społecznej		
		2.4	Poprawa ładu przestrzennego		

Źródło: Opracowanie własne na podstawie zapisów SRG Zagórów

1.2.2. KRAJOWE DOKUMENTY STRATEGICZNE

RAPORT POLSKA 2030

Raport „Polska 2030. Wyzwania rozwojowe” wskazuje wyzwania w perspektywie do 2030 roku: wzrost i konkurencyjność,

- sytuacja demograficzna,
- wysoka aktywność zawodowa oraz adaptacyjność zasobów pracy,
- odpowiedni potencjał infrastruktury,
- bezpieczeństwo energetyczno-klimatyczne,
- gospodarka oparta na wiedzy i rozwój kapitału intelektualnego,
- solidarność i spójność regionalna,
- poprawa spójności społecznej,
- sprawne państwo,
- wzrost kapitału społecznego Polski.

Wskazuje się również na pięć kluczowych czynników rozwoju kraju w perspektywie 2030 roku.:

- warunki dla szybkiego wzrostu inwestycji,
- wzrost aktywności zawodowej i mobilności Polaków,
- rozwój produktywności i innowacyjności,
- efektywna dyfuzja rozwoju w wymiarze regionalnym i społecznym,
- wzmocnienie kapitału społecznego i sprawności państwa

Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami na lata 2021-2030.

Dokument ten, oparty na zasadzie solidarności i pomocy, ma zapewnić niezależne funkcjonowanie OZN oraz dostępność komunikacyjną.

Wyznaczono następujące obszary priorytetowe:

- niezależne życie
- dostępność
- edukacja
- praca
- warunki życia i ochrona socjalna
- zdrowie
- budowanie świadomości
- koordynacja

Strategia obejmuje również 130 działań operacyjnych z konkretnymi wskaźnikami.

W aspekcie wzmocnienia kapitału społecznego szczególnie istotne są działania zmierzające do zwiększenia spójności społecznej. Instrumenty polityki społecznej powinny być nastawione przede wszystkim na likwidację bądź minimalizację przyczyn wykluczenia. Ważna jest integracja społeczna i ekonomiczna. Należy podjąć działania, które będą częścią aktywnej polityki społecznej, a osoby dotknięte dysfunkcjami i deficytami będą miały szansę w pełni uczestniczyć w codziennym życiu ogółu społeczeństwa.

1.2.3. UNIJNE DOKUMENTY STRATEGICZNE

Europejski filar praw socjalnych opiera się na 20 podstawowych zasadach uporządkowanych według trzech następujących kategorii:

- I. równe szanse i dostęp do zatrudnienia
- II. uczciwe warunki pracy
- III. ochrona socjalna i integracja społeczna.

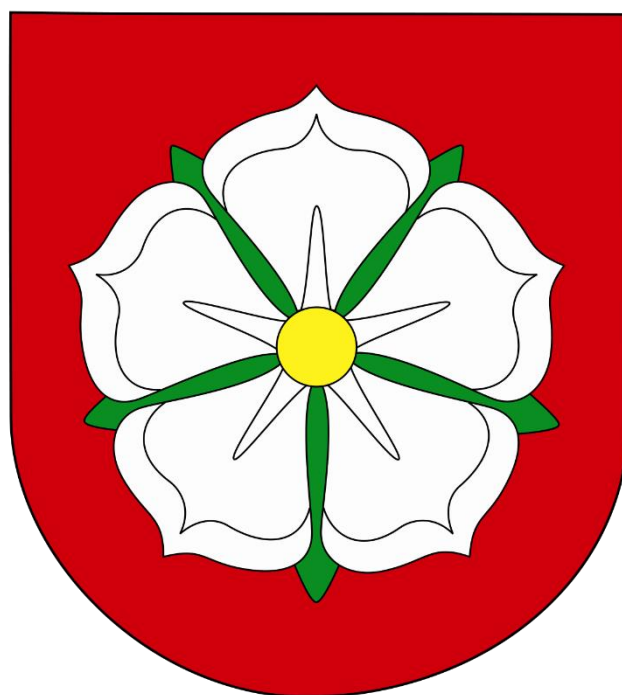
Ostatnia, trzecia kategoria dotyczy spraw związanych z pomocą społeczną, znajdują się w niej następujące filary:

- opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci,
- ochrona socjalna,
- świadczenia dla bezrobotnych,
- minimalny dochód,
- świadczenia emerytalne i renty,
- służba zdrowia,
- integracja osób niepełnosprawnych,
- opieka długoterminowa,
- mieszkalnictwo i pomoc dla bezdomnych,
- dostęp do niezbędnych usług.

Wdrażanie zasad i praw określonych w ramach europejskiego filaru praw socjalnych ma zapewnić większe włączenie społeczne wszystkich obywateli Unii Europejskiej. Włączenie społeczne było jednym z jedenastu priorytetów polityki spójności w okresie 2014–2020. Aspekt włączenia społecznego będzie obecny również w programie EFS+ (Europejski Fundusz Społeczny) na lata 2021–2027. Zostanie on wzmocniony dzięki połączeniu FEAD (Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym) i EFS. Umożliwi to łatwiejsze łączenie zapewniania pomocy żywnościowej i materialnej ze wsparciem na rzecz włączenia społecznego.

DIAGNOZA

2.1. SPOŁECZNO-GOSPODARCZA CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.1.1. INFORMACJE OGÓLNE I POŁOŻENIE

Gmina Zagórów jest **gminą miejsko-wiejską** położoną we wschodniej części województwa wielkopolskiego, w południowej części powiatu słupeckiego. Jednostka graniczy od północy z gminą Łądek (pow. słupecki), od południa z gminą Grodziec (pow. koniński) i gminą Gizałki (pow. pleszewski), od zachodu z gminą Pyzdry (pow. wrzesiński) oraz od wschodu z gminą Rzgów (pow. koniński). W ujęciu fizycznogeograficznym Gmina położona jest na obszarze Niziny Środkowopolskiej, w makroregionie Pojezierza Wielkopolskiego oraz Niziny Południowowielkopolskiej, w dolinie rzeki Warty.

Centrum usługowo-administracyjne Gminy stanowi Miasto Zagórów. Ponadto, w granicach administracyjnych jednostki znajduje się 29 sołectw: Adamierz, Anielewo, Augustynów, Bukowe, Drzewce, Grądzień, Imielno, Kopojno, Koszalewska Łąka, Kościółków, Łazińsk Pierwszy, Łazińsk Drugi, Łazy, Łomów, Łukom, Marianów, Michalinów Oleśnicki, Michalinów Trąbczyński, Myszakówek, Nowa Wieś, Oleśnica, Osiny, Skokum, Stanisławów, Szetlew, Szetlewek, Trąbczyn, Wrąbczyn, Zalesie.

Powierzchnia całkowita Gminy wynosi 159,6 km², co stanowi 19% powierzchni powiatu słupeckiego. Największą część jednostki zajmują użytki rolne – ich powierzchnia wynosi 114,9 km², tj. 72% powierzchni Gminy. Z kolei lasy zajmują powierzchnię 35,1 km², tj. 22% powierzchni. Oznacza to, że zaledwie 6% powierzchni badanej jednostki przeznaczone jest na cele pozarolnicze (tj. mieszkaniowe, usługowe czy przemysłowe). Na terenach zurbanizowanych dominuje parterowa lub jednopiętrowa zabudowa jednorodzinna. Dodatkowo na obszarze miejskim znajdują się liczne budynki pochodzące z drugiej połowy XIX wieku oraz zabytkowy układ urbanistyczny z charakterystycznym Dużym Rynkiem.

Sieć transportowa Gminy Zagórów złożona jest ze 168,6 km dróg – 60,2 km dróg powiatowych oraz 108,4 km dróg gminnych. Najważniejszymi arteriami komunikacyjnymi dla mieszkańców badanej jednostki są drogi powiatowe, które umożliwiają dojazd do sąsiednich gmin oraz dróg wojewódzkich i krajowych. W odległości ok. 15 km na północ od centrum Gminy znajdują się dwa węzły autostradowe – węzeł A2 Sługocin oraz węzeł A2 Słupca. Dodatkowo w pobliżu granic badanej jednostki przebiegają cztery drogi wojewódzkie: droga DW 442 (relacji Kalisz-Września), droga DW 443 (relacji Jarocin-Tuliszków), droga DW 466 (relacji Słupca-Pyzdry) oraz droga DW 467 (relacji Golina-Ciążeń). Gmina Zagórów charakteryzuje się zatem dobrze rozwiniętym układem komunikacyjnym, który tworzy dogodną sieć połączeń z większymi ośrodkami miejskimi jak: Słupca, Konin, Kalisz, Pleszew, Jarocin, Środa Wielkopolska, Września czy Poznań.

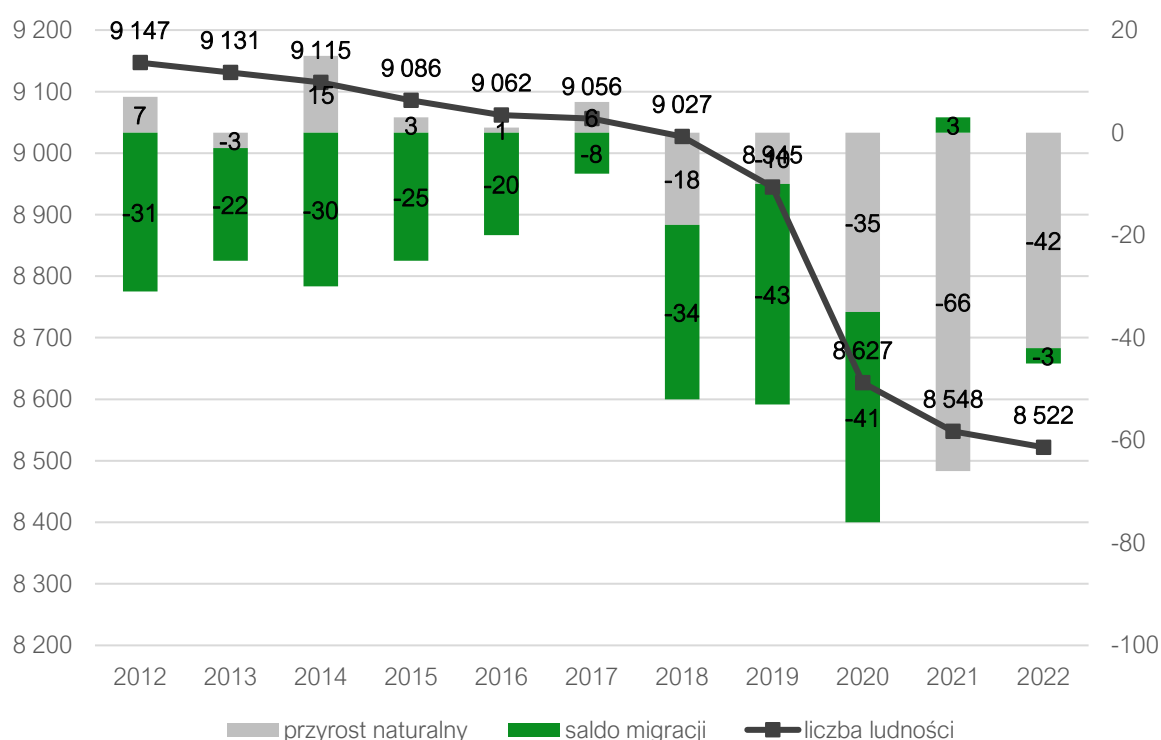
Na terenie badanej jednostki realizowany jest autobusowy transport zbiorowy, którego organizatorem jest Gmina Zagórów wraz z przedsiębiorstwem PKS Konin S.A. W 2022 roku wszystkie miejscowości znajdujące się w Gminie ujęte zostały w rozkładach jazdy poszczególnych linii, znacząco przyczyniając się do poprawy mobilności wśród mieszkańców jednostki.

2.1.2. DEMOGRAFIA

Gminę Zagórów w 2022 roku zamieszkiwały 8 522 osoby, co stanowiło 15% ludności powiatu słupeckiego, a gęstość zaludnienia w badanej jednostce wyniosła 53,4 os./km². W tym samym roku Miasto Zagórów stanowiło miejsce największe koncentracji mieszkańców na terenie Gminy – zamieszkiwało je bowiem 2 780 osób (ok. 33% wszystkich mieszkańców jednostki).

Na przestrzeni lat obserwuje się systematyczny spadek liczby mieszkańców Gminy Zagórów. W 2012 roku badaną jednostkę zamieszkiwało 9 147 osób, a w 2022 roku – 8 522 osób. Oznacza to, że

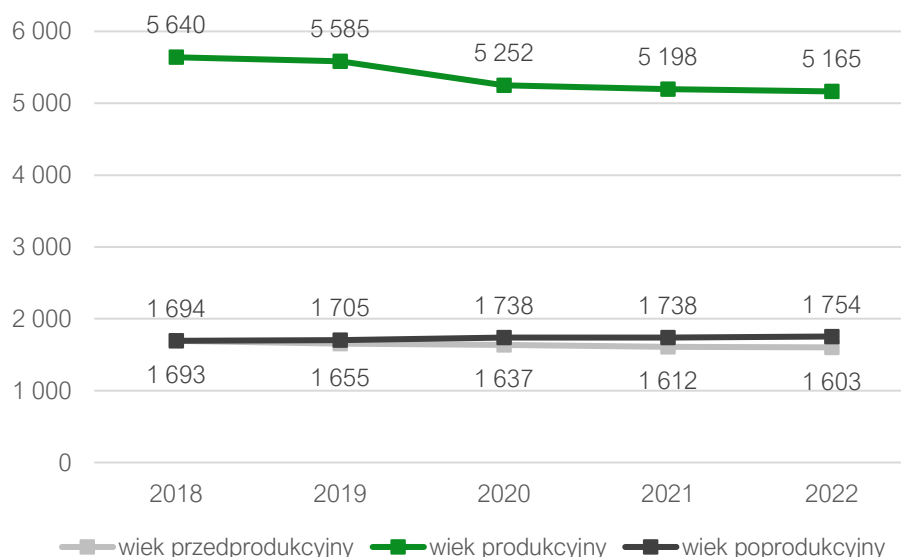
w przeciągu dekady społeczność Gminy zmniejszyła się o 625 osób (tj. około 7%). Największy spadek odnotowano w 2020 roku, kiedy to liczba mieszkańców zmalała o 318 osób w stosunku do roku poprzedniego. We wszystkich analizowanych latach, z wyjątkiem 2021 roku, saldo migracji w Gminie Zagórów kształtowało się na ujemnych poziomach (średnia dla całego okresu: -23), a najniższą wartość tego wskaźnika odnotowano w 2019 roku, kiedy to saldo migracji wyniosło -43. Analizując z kolei sposób kształtowania się przyrostu naturalnego w Gminie Zagórów w latach 2012-2022 zaobserwowano, że najniższą wartość osiągnął on w 2021 roku, kiedy to wyniósł -66 (średnia dla całego okresu: -13). Przedstawione na poniższej rycinie dane wskazują, że obszar Gminy ulega niekorzystnym przemianom demograficznym. Ujemne wartości salda migracji mogą wskazywać na niską atrakcyjność osiedleńczą badanego obszaru, a coraz to bardziej malejący przyrost naturalny może doprowadzić do niekorzystnej sytuacji demograficznej w Gminie.

Wykres 1. Zmiany liczby ludności na terenie Gminy Zagórów w latach 2012-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Poniższa rycina przedstawia sposób kształtowania się struktury ludności w Gminie Zagórów w latach 2018-2022 w podziale na ekonomiczne grupy wieku. Zaobserwowano, że w analizowanym okresie spadła liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym o 475 osób. Ponadto, zmniejszeniu uległa również liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym, czyli dzieci i młodzieży, o 90 osób. W analizowanych latach wzrosła za to liczba seniorów, tworzących grupę osób w wieku poprodukcyjnym, o 60 mieszkańców. Należy również zauważyć, że już w 2018 roku liczba osób starszych przewyższała liczbę najmłodszych, a różnica pomiędzy wskazanymi grupami systematycznie powiększała się. Oznacza to, że w bliskiej przyszłości może okazać się koniecznym podjęcie takich działań, które zachęcą osoby młode do osiedlania się na terenie Gminy Zagórów, aby zniwelować negatywne skutki obserwowanego trendu demograficznego.

Wykres 2. Struktura ludności w Gminie Zagórów w latach 2018-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Istotnym wskaźnikiem obrazującym sytuację demograficzną danej gminy jest również udział mieszkańców w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem. Wskazana grupa wiekowa, nazywana również ludnością w wieku kreatywnym, stanowi bowiem o sile lokalnego rynku pracy oraz charakteryzuje się najwyższym potencjałem demograficznym. Analizując zawarte w poniższej tabeli dane zaobserwowano, że w badanym okresie liczba mieszkańców w wieku 25-34 lat w Gminie Zagórów wykazywała tendencję spadkową. Dodatkowo na terenie Gminy zjawisko to zachodziło szybciej niż w powiecie słupeckim czy województwie wielkopolskim. Młodzi ludzie nie decydują się pozostać na terenie badanej jednostki najprawdopodobniej ze względu na fakt, że charakteryzuje się ona niską atrakcyjnością osiedleńczą.

Wraz ze spadkiem liczby mieszkańców w wieku kreatywnym, na przestrzeni badanego okresu wzrósł udział ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym. Oznacza to, że na terenie Gminy Zagórów systematycznie zwiększa się liczba seniorów, co może w przyszłości negatywnie oddziaływać na lokalny rynek pracy oraz spowodować konieczność intensyfikacji działań w zakresie prowadzonej polityki senioralnej. Należy jednak zaznaczyć, że dynamika tego zjawiska na terenie Gminy jest niższa niż w powiecie czy województwie.

Tabela 3. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Zagórów w 2018 i 2022 roku na tle województwa wielkopolskiego i powiatu słupeckiego

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
woj. wielkopolskie	14,53	13,13	90%	24,20	27,70	114%
powiat słupecki	14,63	12,39	85%	23,80	28,60	120%
Zagórów	14,87	11,46	77%	23,00	26,10	113%

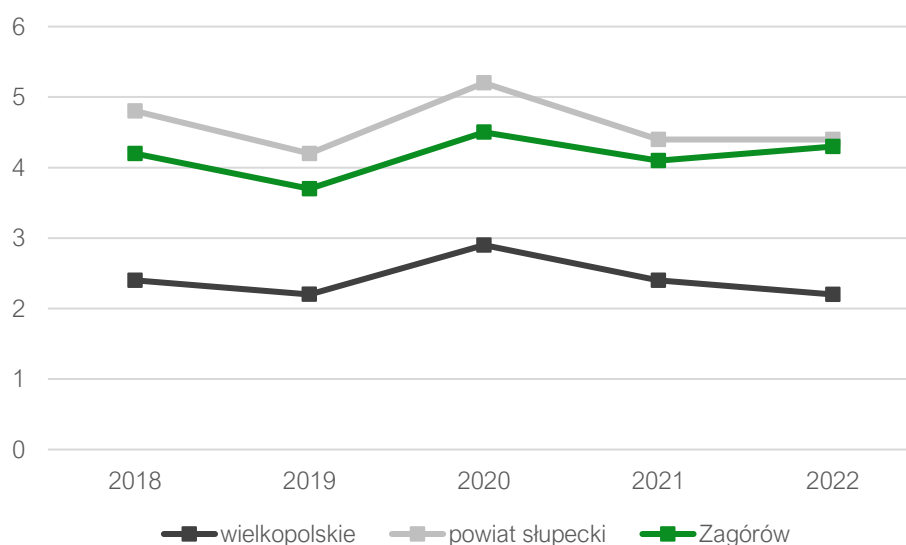
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

2.1.3. RYNEK PRACY

Jakość życia każdej społeczności gminnej zależy m.in. od sytuacji na rynku pracy. Stabilne zatrudnienie oraz satysfakcjonujące wynagrodzenie odpowiadające poziomowi wiedzy i wykształcenia, wpływają na chęć osiedlenia się w danej jednostce lub pozostania po zakończeniu edukacji przez ludzi młodych. Jednym z negatywnych zjawisk społecznych powiązanych z rynkiem pracy jest jednak bezrobocie. Poniższa rycina przedstawia udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Zagórów w latach 2018-2022. Zaobserwowano, że w badanym okresie udział osób pozostających bez pracy kształtował się na terenie Gminy w przedziale od 3,7% do 4,5%.

Najniższą wartość wskaźnika odnotowano w 2019 roku, a najwyższą w 2020 roku – wystąpił wówczas również największy przyrost udziału bezrobotnych w porównaniu do roku poprzedniego. Wzrost ten mógł zostać wywołany wprowadzonymi ograniczeniami w gospodarce narodowej z powodu globalnej pandemii SARS-COV-2. Dodatkowo we wszystkich latach wyniki osiągnięte przez Gminę Zagórów przewyższały dwukrotnie średnią województwa wielkopolskiego. Należy jednak zaznaczyć, że w całym analizowanym okresie wyniki badanej jednostki pozostawały niższe niż średnia powiatu słupeckiego.

Wykres 3. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Zagórów na tle powiatu i województwa w latach 2018-2022

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W latach 2020-2022 liczba osób bezrobotnych w Gminie Zagórów ulegała zmianom – na początku badanego okresu kształtowała się ona na poziomie 235 osób, następnie odnotowano jej spadek o 22 bezrobotnych, a w 2022 roku wzrosła i wyniosła 220 osób. W podziale na płeć zaobserwowano, że w analizowanych latach największy odsetek osób pozostających bez pracy stanowiły kobiety (średnio 61% wszystkich bezrobotnych). Sytuacja ta może wynikać z obowiązków macierzyńskich i zachowania tradycyjnego podziału ról w małżeństwie, gdzie to kobieta opiekuje się gospodarstwem domowym, a mężczyzna utrzymuje dom. Problemem może być również niechęć pracodawców do zatrudniania kobiet wychowujących małe dzieci lub potencjalnie mogących zostać matkami w najbliższym czasie. Trudniejszy jest także powrót do aktywności zawodowej kobiet po przerwie związanej z macierzyństwem. Należy

jednak mieć na uwadze również sytuację, w której kobiety nie chcą podejmować zatrudnienia i z własnego wyboru pozostają bezrobotne.

W badanych latach odnotowano także wzrost odsetka osób z niepełnosprawnościami wśród wszystkich osób poszukujących pracy na terenie Gminy Zagórów. W 2020 roku wskaźnik ten kształtował się na poziomie 3,40%, a w 2022 roku osiągnął już wartość 5,45%. Jest to zjawisko niekorzystne, które może świadczyć o tym, że lokalny rynek pracy nie zaspakaja potrzeb wszystkich mieszkańców Gminy.

Tabela 4. Dane statystyczne w obszarze bezrobocia w Gminie Zagórów w latach 2020-2022

		2020	2021	2022
liczba osób bezrobotnych		235	213	220
w tym:	kobiety	133	142	134
	mężczyźni	102	71	86
odsetek os. z niepełnosprawnościami wśród bezrobotnych		3,40%	3,76%	5,45%

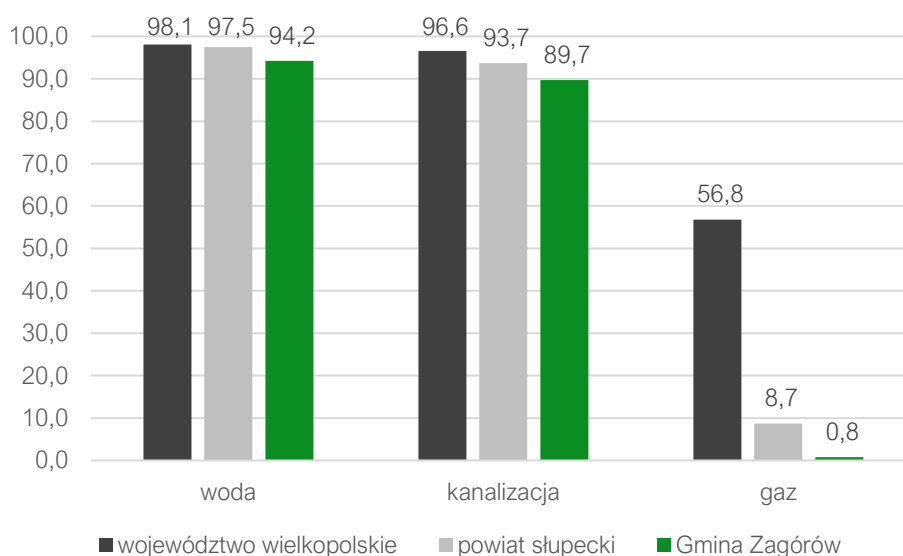
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Powiatowego Urzędu Pracy w Słupcy

2.1.4. SYTUACJA MIESZKANIOWA

Na sytuację mieszkaniową na obszarze danej jednostki składa się wiele czynników, wobec czego problematyczne staje się jednoznaczne określenie poziomu na jakim znajduje się Gmina w tym obszarze.

Z danych uzyskanych z Banku Danych Lokalny Głównego Urzędu Statystycznego wynika, że przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania w Gminie Zagórów wynosi 94,1 m², w tym powierzchnia użytkowa w przeliczeniu na 1 mieszkańca wynosi 29,6 m². Przeciętna liczba izb w mieszkaniu wynosi 4,52, co w przeliczeniu na liczbę osób przypadających na 1 izbę wynosi 0,70. Przeciętna liczba osób w jednym mieszkaniu wynosi 3,18. Analizie poddana została również dostępność infrastruktury technicznej (sieć wodociągowa, kanalizacyjna, gazowa) na terenie Gminy Zagórów w 2022 roku. Z przedstawionych na poniżej rycinie danych wynika, że badana jednostka charakteryzowała się umiarkowaną dostępnością infrastruktury sieciowej. W przypadku sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej, Gmina Zagórów charakteryzowała się nieznacznie niższymi wynikami od średniej powiatu oraz średniej województwa – średnia różnica wynosiła ok. 4,5 punktów procentowych. Największą dysproporcję zaobserwowano jednak w przypadku dostępności sieci gazowej. W 2022 roku na terenie Gminy Zagórów zaledwie 0,8% mieszkań posiadało instalację gazową. Mieszkania te znajdowały się w większości na obszarze miejskim. Odnotowany na poziomie Gminy wynik był niższy od średniej powiatu ślupeckiego o 7,9 punktów procentowych oraz o 56 punktów procentowych niższy od średniej województwa wielkopolskiego.

Wykres 4. Udział budynków mieszkalnych posiadających dostęp do infrastruktury technicznej w Gminie Zagórz w 2022 roku na tle powiatu słpeckiego i województwa wielkopolskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Zasady prowadzonej na terenie Gminy polityki mieszkaniowej określone zostały w Wieloletnim programie gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Zagórz na lata 2020-2024 (Uchwała nr XVI/162/2020 Rady Miejskiej Zagórz z dnia 25 czerwca 2020 r.) oraz na podstawie Uchwały Rady Miejskiej Zagórz z dnia 6 maja 2011 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali mieszkalnych wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Zagórz. Dodatkowo Gmina posiada Plan wykorzystania gminnego zasobu nieruchomości Gminy Zagórz na lata 2023-2025. O przydział mieszkania komunalnego na terenie badanej jednostki mogą wnioskować osoby, które:

- nie posiadają tytułu prawnego do innego lokalu mieszkalnego;
- zamieszkiwały na stałe Gminę Zagórz przez ostatnie pięć lat;
- znajdują się w trudnych warunkach mieszkaniowych;
- posiadają dochody gwarantujące płatność czynszu.

Tabela 5. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Zagórz w latach 2018-2022

	Lokale socjalne	Lokale komunalne
2020	8	47
2021	8	46
2022	8	43

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

W powyższej tabeli przedstawiony został zasób mieszkań komunalnych i mieszkań socjalnych Gminy Zagórz w latach 2020-2022. Zaobserwowano, że na przestrzeni lat liczba mieszkań komunalnych uległa zmniejszeniu. Sytuacja ta związana była z realizacją założeń Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy, dotyczących sprzedaży części lokali mieszkaniowych. Z kolei liczba lokali socjalnych we wszystkich analizowanych latach nie ulegała zmianom. W momencie pisania niniejszego Dokumentu, średni czas oczekiwania na mieszkanie komunalne wynosił ponad 12 miesięcy.

2.1.5. OŚWIATA I WYCHOWANIE

ŻŁOBKI

Na terenie Gminy Zagórz nie funkcjonują placówki opieki nad dziećmi do lat 3. Natomiast w 2023 roku Gmina otrzymała dofinansowanie na utworzenie i utrzymanie klubu dziecięcego z Programu Maluch +.

WYCHOWANIE PRZEDSZKOLNE

Na terenie Gminy Zagórz funkcjonują trzy placówki przedszkolne:

- Miejskie Przedszkole Samorządowe w Zagórz;
- Przedszkole Niepubliczne EKOLUDKI w Zagórz;
- Niepubliczne Przedszkole Specjalne w Zespole Niepublicznych Szkół i Placówek Oświatowych „Nasza Szkoła” w Michalinowie Oleśnickim.

W 2022 roku największą placówką przedszkolną w Gminie było Miejskie Przedszkole Samorządowe w Zagórz – uczęszczało do niego 106 dzieci podzielonych na 6 grup. Średnia wielkość oddziału wynosiła zatem 18 podopiecznych. Drugą co do wielkości placówką na terenie badanej jednostki było w tym samym roku Przedszkole Niepubliczne EKOLUDKI w Zagórz, do którego uczęszczało 76 dzieci podzielonych na 4 grupy. Z kolei Niepubliczne Przedszkole Specjalne „Nasza Szkoła” w Michalinowie Oleśnickim sprawowało opiekę nad 3 podopiecznych. Godziny otwarcia placówek mieściły się w przedziale 6:30-7:00, a godziny zamknięcia 14:00-16:30. Koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu publicznym wynosił w 2022 roku 1 400,36 zł miesięcznie. W tym samym roku wysokość dotacji dla przedszkoli niepublicznych wyniosła 1 050,27 zł miesięcznie na jednego podopiecznego.

W latach 2018-2022 znacząco wzrósł udział dzieci objętych opieką przedszkolną – na początku badanego okresu zaledwie 56% najmłodszych mieszkańców Gminy Zagórz uczęszczało do placówek przedszkolnych. Z kolei w 2022 roku wartość tego wskaźnika wyniosła już 93%. Wzrost ten spowodowany został utworzeniem nowych miejsc przedszkolnych w Gminie. Działanie to sfinansowane zostało z Europejskiego Funduszu Społecznego.

OŚWIATA

Edukacja podstawowa w Gminie Zagórz realizowana jest przez 3 szkoły podstawowe znajdujące się na jej terenie. W roku szkolnym 2021/2022 najwięcej uczniów uczęszczało do Szkoły Podstawowej im. Michała Okurzałego w Zagórz (538). Z kolei najmniejsza liczba dzieci uczęszczała do Szkoły Podstawowej im. Unii Europejskiej w Trąbczynie (174). W tym samym roku szkolnym łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy wraz z klasami „0” wyniosła 889 osób.

Tabela 6. Organizacja szkół podstawowych na terenie Gminy Zagórz

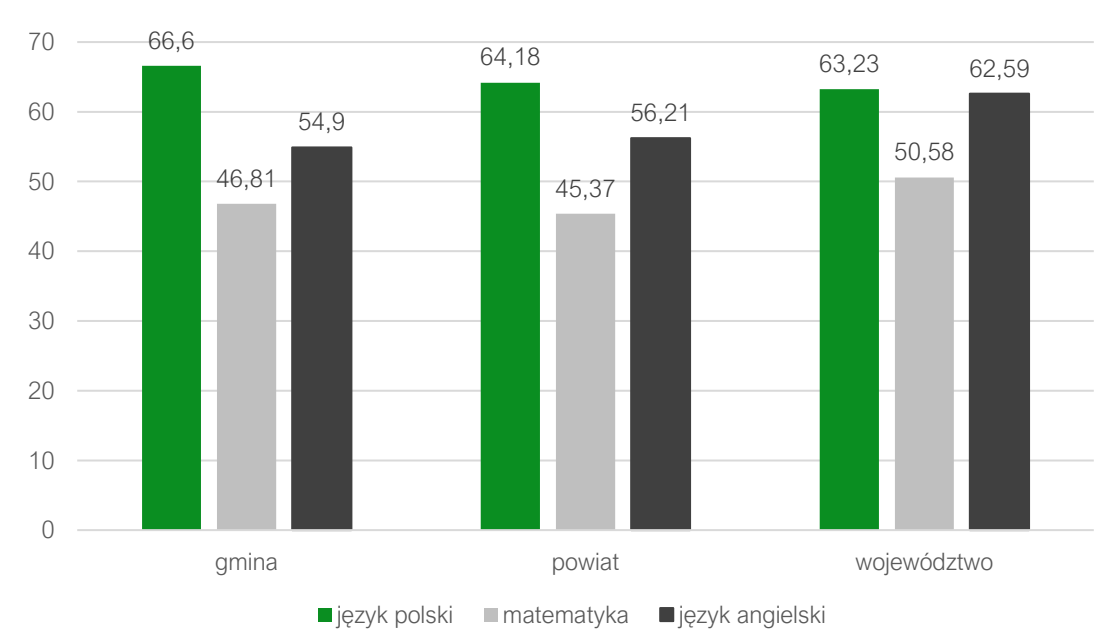
Lp.	Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów
1.	Szkoła Podstawowa im. Michała Okurzałego w Zagórz	538	29
2.	Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Łukomiu	177	12
3.	Szkoła Podstawowa im. Unii Europejskiej w Trąbczynie	174	11

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Zagórz

W roku szkolnym 2021/2022 Gmina Zagórów realizowała system przyznawania nagród pieniężnych w formie stypendiów uczniom, którzy osiągnęli wybitne osiągnięcia edukacyjne, kulturalne, sportowe lub społeczne. Warunki przyznania stypendium zostały określone w Uchwale nr XIV/119/2020 z dnia 15 maja 2020 r. w sprawie warunków i trybu przyznawania dzieciom i młodzieży Stypendium Burmistrza Gminy Zagórów ze środków Gminy Zagórów. W 2022 roku stypendium przyznane zostało **63** uczniom o łącznej kwocie **16 550 zł**. Największa liczba stypendystów kształciła się w Szkole Podstawowej im. Michała Okurzałego w Zagórowie.

Ponadto, uczniowie wszystkich szkół podstawowych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Zagórów, otrzymali w tym samym roku darmowe komplety podręczników szkolnych o łącznej wartości **100 427,94 zł**. Dodatkowo w ramach pomocy dla uczniów o charakterze niematerialnym w roku szkolnym 2021/2022 realizowane były w szkołach i przedszkolu zalecenia zawarte w orzeczeniach i opiniach wydanych przez poradnie psychologiczno-pedagogiczne. Pomoc w tym zakresie wyrażała się w realizacji zajęć rewalidacyjnych, korekcyjno-kompensacyjnych, dydaktyczno-wyrównawczych i logopedycznych, z uwzględnieniem możliwości edukacyjnych i psychofizycznych uczniów.¹

Poziom nauczania na terenie danej jednostki zbadać można między innymi za pomocą analizy wyników egzaminów państwowych osiąganych przez uczniów gminnych szkół. Poniższy wykres obrazuje wyniki egzaminu ósmoklasisty uzyskane przez uczniów szkół z terenu Gminy Zagórów w roku szkolnym 2022/2023 w zestawieniu ze średnimi wynikami szkół na terenie powiatu i województwa. W analizowanym roku uczniowie szkół z terenu Gminy Zagórów osiągnęli wyższe wyniki z egzaminu z języka polskiego niż pozostali uczniowie powiatu słupeckiego i województwa wielkopolskiego. Absolwenci szkół w Zagórowie osiągnęli również wyższe wyniki na egzaminie z matematyki w porównaniu do średniej powiatu. Z kolei w części z języka angielskiego średnia dla Gminy była niższa niż średnia powiatu i województwa.

Wykres 5. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Zagórów w roku szkolnym 2022/2023 na tle powiatu i województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE Poznań

¹Źródło: INFORMACJA O REALIZACJI ZADAŃ OŚWIATOWYCH ZA ROK SZKOLNY 2021/2022, W TYM O WYNIKACH EGZAMINÓW ÓSMOKLASISTÓW W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH, DLA KTÓRYCH ORGANEM PROWADZĄCYM JEST GMINA ZAGÓRÓW.

Na terenie Gminy Zagórz znajduje się także Zespół Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych w Zagórz. Organem prowadzącym placówkę jest Starostwo Powiatowe w Słupcy. W jego ofercie znajduje się liceum ogólnokształcące, technikum oraz szkoła branżowa I stopnia.

2.1.6. OPIEKA ZDROWOTNA I BEZPIECZEŃSTWO

Na terenie Gminy Zagórz opiekę zdrowotną zapewniają poradnie i gabinety podstawowej oraz specjalistycznej opieki medycznej. Należą do nich:

- Przychodnia Lekarska SALUS zlokalizowana przy ul. Pyzderskiej 5 w Zagórz;
- Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Słupcy, oddział zamiejscowy mieszczący się przy ul. Okólnej 1 w Zagórz.

Najbliższa stacja pogotowia ratunkowego zlokalizowana jest 17 km od centrum Gminy Zagórz, w Słupcy, przy ul. gen. Sikorskiego 1. W latach 2018-2022 liczba udzielonych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej oraz podstawowej opieki zdrowotnej na terenie Gminy Zagórz wykazywała tendencję wzrostową. Wyjątek stanowił 2020 roku, kiedy to udzielona została mniejsza liczba porad lekarskich. Sytuacja to mogła być związana ze strachem wielu pacjentów przed wizytą u lekarza ze względu na pandemię koronawirusa SARS-COV-2.

Tabela 7. Liczba udzielonych porad lekarskich w ramach ambulatoryjnej i podstawowej opieki medycznej na terenie Gminy Zagórz w latach 2018-2022

	Porady lekarskie	
	Ambulatoryjna opieka zdrowotna	Podstawowa opieka zdrowotna
2018	39 991	38 192
2019	51 116	49 360
2020	45 927	44 260
2021	48 753	47 152
2022	57 253	55 695

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Dodatkowo na terenie Gminy Zagórz funkcjonują 4 apteki, które umożliwiają mieszkańcom jednostki zaopatrywanie się w niezbędne leki oraz wyroby medyczne. Należą do nich:

- Apteka „Pod Żółtą Wagą”;
- Apteka „DOZ Apteka Dbam o Zdrowie Tradycja”;
- Apteka „Familijska”;
- Apteka „Ars Pharmaceutica”.

W 2022 roku na jedną aptekę znajdującą się na terenie badanej jednostki przypadało 2 131 osób. W porównaniu z 2018 rokiem liczba ta zmniejszyła się, co mogło zostać spowodowane spadkiem liczby ludności Gminy.

Gmina Zagórz wspiera również mieszkańców w zakresie badań profilaktycznych – regularnie organizowane są badania mammograficzne.

BEZPIECZEŃSTWO

Zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, w tym również zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, reguluje Ustawa o samorządzie gminnym, która traktuje powyższe jako zadania własne gminy o charakterze

obowiązkowym. Do zapewnienia bezpieczeństwa publicznego zobowiązane są wszystkie organy władzy i administracji państwowej, szczególnie instytucje wyspecjalizowane w zapewnieniu bezpieczeństwa publicznego, jak np. Policja oraz Państwowa Straż Pożarna.

Utrzymaniem porządku i bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy Zagórz zajmują się funkcjonariusze Posterunku Policji w Zagórz, który zlokalizowany jest przy ul. Rzecznej 6.

Ochronę przeciwpożarową w Gminie zapewniają funkcjonariusze z 20 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej. Dodatkowo jednostka OSP Zagórz ujęta została w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym.

2.1.7. DZIAŁANIA ORGANIZACJI POZARZĄDOWYCH

Współpraca Gminy Zagórz z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego jest prowadzona zgodnie z przepisami Ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Na terenie gminy działają stowarzyszenia, których głównym zadaniem jest integracja społeczna mieszkańców. Organizacjami pozarządowymi określamy wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku.

W 2022 roku na terenie Gminy Zagórz funkcjonowało 9 organizacji pozarządowych. Są to stowarzyszenia, fundacje, kluby sportowe, organizacje społeczne. Należą do nich:

- Fundacja Zagórzian „Pro Memoria”,
- Klub Sportów Walki Zagórz,
- Regionalny Związek Pszczelarzy Koło Zagórz,
- Stowarzyszenie „Klub Jeździecki” w Zagórz,
- Stowarzyszenie „Szansa” w Zagórz,
- Stowarzyszenie „Wspólne Podwórko” Zagórz,
- Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Zagórzowskiej;
- Uczniowski Klub Sportowy „ZAGÓROWIANKA”,
- Zagórzowski Klub Sportowy „ORŁY” Zagórz.

Najistotniejszym celem współpracy Gminy Zagórz z organizacjami pozarządowymi w 2022 roku było zaspokojenie potrzeb społeczności lokalnej poprzez budowanie i umacnianie partnerstwa pomiędzy samorządem a organizacjami pozarządowymi i podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego.

Na realizację zadań z budżetu Gminy Zagórz wynikających z rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego w roku 2022 wydatkowano kwotę w wysokości 78 000,00 zł. Realizacja założeń programowych przebiegała w formie finansowej, natomiast środki zaplanowane na zlecenie zadań publicznych organizacjom pozarządowym na 2022 rok przyznawane były w drodze konkursu oraz dotacji. Ogłoszono otwarty konkurs „Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej” na realizację zadania z zakresu propagowania idei kultury fizycznej. Wpłynęła jedna oferta, w wyniku rozstrzygnięcia konkursu podpisano jedną umowę z Klubem Sportowym „Orły” Zagórz.

2.1.8. KULTURA

Bogata oferta kulturalno-sportowa bezpośrednio wpływa na poziom życia mieszkańców, ich zadowolenie oraz możliwość spędzania czasu. Podmioty realizujące zadania z zakresu upowszechniania kultury i sportu dążą do tego, aby zapewnić mieszkańcom ofertę zajęć, wydarzeń i spotkań, która umożliwi im rozwój oraz realizację swoich pasji.

Na terenie Gminy Zagórów funkcjonują takie instytucje jak:

- **Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury**, zlokalizowany przy ul. Wojska Polskiego 13 w Zagórowie;
- **Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Zagórów**, znajdująca się przy ul. Wojska Polskiego 13 w Zagórowie.

Głównym celem funkcjonowania Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury jest promowanie szeroko pojętej kultury oraz dostarczanie edukacji artystycznej różnym grupom wiekowym. W ramach działalności MGOK mieszkańcy Gminy mogą angażować się w takie inicjatywy jak:

- Chór mieszany „Cantabile”,
- Kino cyfrowe MGOK Zagórów,
- Klub Seniora,
- Koło Plastyczne,
- Koło Taneczne,
- Koło Teatralne „Fantazjana”,
- Koło Wokalne,
- Męski Kameralny Chór „Quarta”,
- Orkiestra Reprezentacyjna Miasta Zagórów,
- Szkołka Muzyczna MGOK Zagórów,
- Zagórowski Uniwersytet Trzeciego Wieku,
- Zespół rockowy „The Ficyt”.

Najważniejszymi cyklicznymi wydarzeniami na terenie Gminy Zagórów jest Jarmark Bożonarodzeniowy oraz impreza na powitanie lub zakończenie lata. Natomiast działania, które wyróżniają Gminę na tle innych jednostek to: parkrun Szubianki, bieg Peowiaka w Zagórowie, Lions Charity Run (LCR) Zagórów.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Zagórów pełni rolę centrum informacyjno-kulturalnego. Prowadzi aktywną działalność kulturalno-oświatową, która promuje czytelnictwo. Jej stałymi działaniami są: lekcje biblioteczne, wycieczki wprowadzające do biblioteki, Gminny Konkurs Recytatorski, spotkania z pisarzami, dziennikarzami, regionalistami, a także wystawy książek, dokumentów oraz prac plastycznych.

2.2. ANALIZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH I ZASOBÓW POMOCY SPOŁECZNEJ

2.2.1. DZIAŁALNOŚĆ OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórowie to instytucja odgrywająca zasadniczą rolę w zabezpieczaniu potrzeb mieszkańców Gminy Zagórow. Wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb życiowych. MGOPS realizuje zadania z zakresu pomocy społecznej mające na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych.

Do podstawowych zadań MGOPS należą zadania wynikające z Ustawy o pomocy społecznej. Ponadto MGOPS wypłaca dodatki mieszkaniowe i energetyczne, świadczenia rodzinne i pielęgnacyjne, zapewnia pomoc materialną o charakterze socjalnym dla uczniów oraz podejmuje działania wspierające rodziny wielodzietne, osoby starsze i niepełnosprawne.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórowie realizuje następujące programy:

- Wieloletni program rządowy „Posiłek w szkole i w domu”,
- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Zagórow na 2022 rok,
- Program Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Zagórow na 2022 rok,
- Program Asystent Osobisty Osoby Niepełnosprawnej,
- Program „Opieka Wytchnieniowa”,
- Program „Korpus Wsparcia”,
- Program finansowany z Funduszu Solidarnościowego „Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne”,
- Projekt pilotażowy „Wielkopolski System Opieki Seniora”.

Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej MGOPS ma obowiązek zatrudnić pracowników socjalnych proporcjonalnie do liczby ludności gminy, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na 2000 mieszkańców lub proporcjonalnie do liczby rodzin i osób samotnie gospodarujących, objętych pracą socjalną, w stosunku jeden pracownik socjalny zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na nie więcej niż 50 rodzin i osób samotnie gospodarujących. W MGOPS w Zagórowie pracuje 1 kierownik, 23 pracowników socjalnych, 1 asystent rodziny oraz radca prawny. Ośrodek spełnia wymogi ustawowe w zakresie zatrudniania pracowników socjalnych.

2.2.2. GŁÓWNE PROBLEMY Z ZAKRESU POMOCY SPOŁECZNEJ

Pomocy społecznej udziela się osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

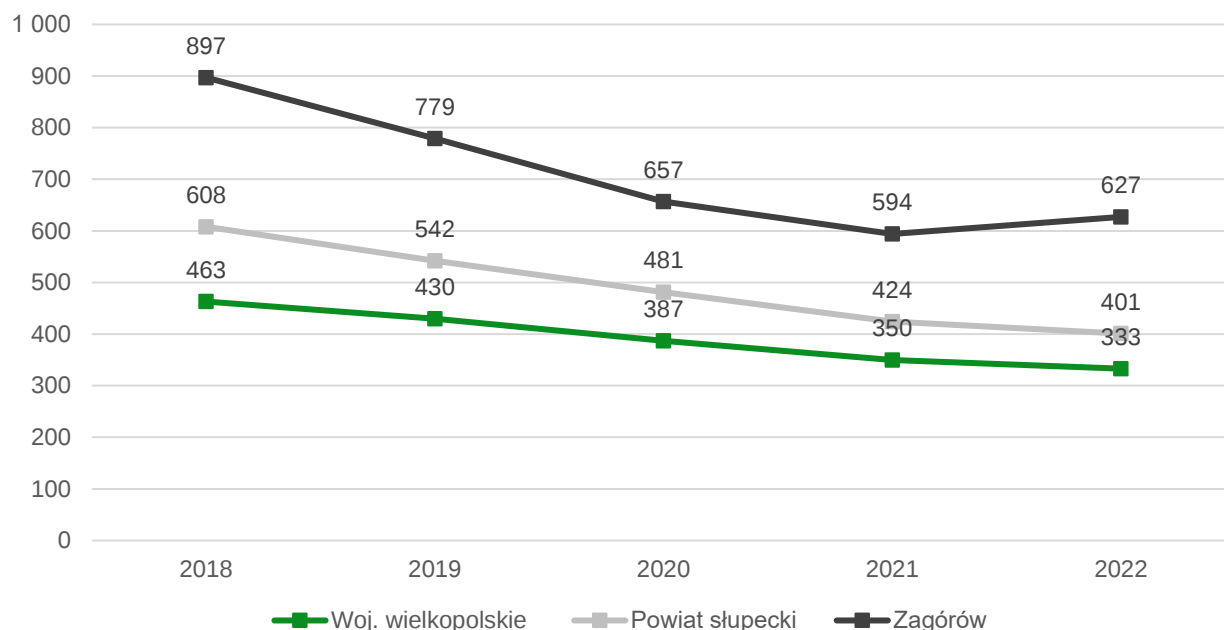
- ubóstwa,
- sieroctwa,
- bezdomności,
- bezrobocia,
- niepełnosprawności,
- długotrwałej lub ciężkiej choroby,
- przemocy w rodzinie,
- potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi,
- potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze,
- trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą,
- trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- alkoholizmu lub narkomanii,
- zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
- klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej, przysługuje przy jednoczesnym wystąpieniu co najmniej jednego z powodów wymienionych powyżej (ubóstwo nie może być wyłącznym powodem udzielenia świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej) uzasadniających udzielenie pomocy społecznej:

- osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekracza kwoty 776,00 zł (wysokość rewaloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej",
- osobie w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty 600,00 zł (wysokość rewaloryzowana), zwanej dalej "kryterium dochodowym na osobę w rodzinie",
- rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, zwanej dalej "kryterium dochodowym rodziny".

Wskaźnik liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. mieszkańców umożliwia porównanie udziału mieszkańców będących beneficjentami pomocy społecznej z innymi jednostkami samorządowymi. Wartość wskaźnika dla wszystkich przedstawionych jednostek utrzymywała tendencję spadkową, jednak w Gminie Zagórów odbywa się to znacznie szybciej. W 2022 roku wskaźnik nieco wzrósł.

Wykres 6. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności w Gminie Zagórz na tle powiatu i województwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Głównymi powodami trudnej sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Zagórz są:

- o długotrwała lub ciężka choroba – w 2022 roku wsparto 158 rodzin z tego tytułu, a w 2020 roku było ich 166.
- o ubóstwo – 124 rodziny otrzymały wsparcie z tego tytułu w 2022 roku, a w 2020 roku było ich 142,
- o niepełnosprawność – w 2022 roku 104 rodziny borykały się z tym problemem, podobnie w 2020 roku.
- o bezrobocie – w 2022 roku był to główny problem dla 36 rodzin, natomiast w 2020 roku dla 50
- o alkoholizm - z tego tytułu wsparcie otrzymało 37 rodzin w 2022 roku, natomiast w 2022 roku 17.

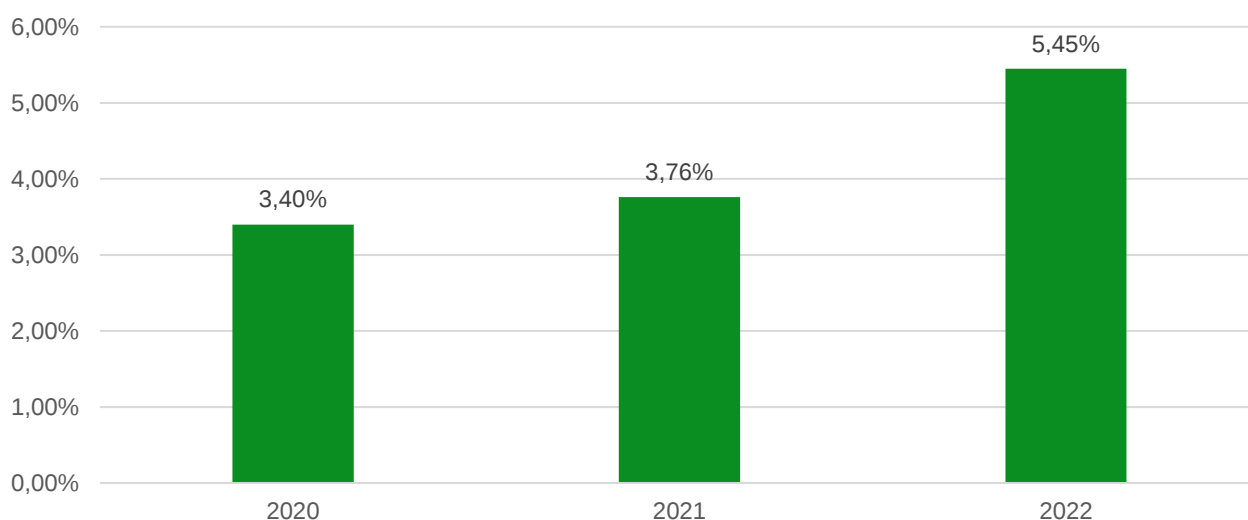
Tabela 8. Powody przyznania pomocy w latach 2020-2022

Powód trudnej sytuacji życiowej	2020	2021	2022
Ubóstwo	142	120	124
Sieroctwo	0	0	0
Bezdomność	3	3	1
Potrzeba ochrony macierzyństwa	46	28	34
W tym: wielodzietność	42	27	27
Bezrobocie	50	47	36
Niepełnosprawność	104	99	104
Długotrwała lub ciężka choroba	166	152	158
Bezradność w sprawach opiek.-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem	26	25	24
W tym: rodziny niepełne	19	19	16

W tym: rodziny wielodzietne	2	2	3
Przemoc w rodzinie	0	1	0
Alkoholizm	17	21	37
Narkomania	0	1	1
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	0
Zdarzenie losowe	0	3	24
Sytuacja kryzysowa	0	0	0
Kłęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	17

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPIPS

Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej (obliczany jako stosunek liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z powodu bezrobocia do liczby osób w rodzinach korzystających z pomocy ogółem) w 2022 roku wyniósł 5,45%. Od 2020 roku wskaźnik ten wzrósł o ponad 2%.

Wykres 7. Wskaźnik bezrobocia wśród beneficjentów pomocy społecznej w Gminie Zagórów w latach 2015-2019

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP

W najbliższych latach należy się spodziewać ponownego wzrostu wskaźnika ze względu na skutki gospodarcze związane z wojną w Ukrainie oraz inflacją.

Biorąc pod uwagę analizę powodów przyznawania pomocy społecznej oraz grup społecznych, którym grozi wykluczenie należy skupić się przede wszystkim na osobach borykających się z problemem niepełnosprawności, ubóstwa, uzależnień. Warto również zwrócić uwagę na trudności związane z zapewnieniem pracy osobom bezrobotnym.

2.2.3. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POMOCY I WSPARCIA

W myśl Ustawy o pomocy społecznej osobie, która wymaga całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, nie mogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w Domu Pomocy Społecznej. Zobowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w DPS są mieszkańiec domu, przedstawiciel ustawowy, małżonek, zstępni przed wstępnymi, Gmina zgodnie z miejscem zamieszkania, z której osoba została skierowana.

Na terenie Gminy Zagórów działa Dom Pomocy Społecznej dla osób dorosłych przewlekle somatycznie chorych przy ulicy Lidmanowskiego 4. Misją Domu jest „Zapewnienie stałego pobytu i opieki osobom przewlekle somatycznie chorym; z poszanowaniem wolności, intymności, godności i poczuciem bezpieczeństwa”. Dom zapewnia całodobową profesjonalną opiekę i pielęgnację, pomoc w czynnościach życiowych i załatwianiu spraw osobistych oraz urzędowych. W Domu działa zespół opiekuńczo-terapeutyczny mający za zadanie opracowywanie i realizowanie indywidualnych planów wsparcia mieszkańca. Podopieczni są pod stałą opieką lekarza rodzinnego, mają także dostęp do lekarzy specjalistów. Miesięczny koszt utrzymania mieszkańca w 2023 roku wynosi 5 606,00 zł, przy czym w 2022 roku było to 4 745,00 zł, w 2021 roku 4 086,00 zł, a w 2020 - 3 848,00 zł. Wskazuje to na bardzo duży wzrost kosztów utrzymania, który jest głównie następstwem wysokiej inflacji.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórowie partycypował w kosztach pobytu 5 osób w 2022 roku, a odpłatność Gminy za pobyt w DPS wyniosła 185 451,00 zł. Warto zauważyć, iż w 2020 roku liczba osób wynosiła 12, a odpłatność 147 648,00 zł.

Pozostałe zasoby instytucjonalne pomocy społecznej, z których korzystać mogą mieszkańcy Gminy Zagórów to m.in.:

- **Centrum Opiekuńczo-Mieszkalne w Kopojnie (COM)** – jest jednostką organizacyjną pomocy społecznej Gminy Zagórów. Jego działalność finansowana jest ze środków Solidarnościowego Funduszu Wsparcia Osób Niepełnosprawnych (SFWON). Centrum mieści się w budynku po Szkole Podstawowej. Jego nowoczesny wygląd bez barier architektonicznych w pełni dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych stwarza warunki do samodzielnego i niezależnego pobytu, opieki oraz rehabilitacji osobom w nim przebywającym. Głównym celem Centrum jest pomoc dorosłym osobom niepełnosprawnym ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności poprzez zapewnienie usług zamieszkiwania w ramach pobytu dziennego lub całodobowego. Obok różnorodnego wsparcia (w tym w zakresie potrzeb zdrowotnych, pielęgnacyjnych, zapobiegania wtórnym powikłaniom, stymulowania i rozwijania sprawności ruchowej, kompetencji poznawczych oraz społecznych), podopieczni będą mieli zapewnioną możliwość niezależnego/samodzielnego i godnego funkcjonowania na miarę swoich potrzeb. Centrum zapewnia **14 miejsc pobytu całodobowego oraz 10 miejsc** pobytu dziennego osobom legitymującym się orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności. Zarówno w ramach wsparcia w formie pobytu całodobowego jak i dziennego uczestnicy korzystają z usług w Centrum przez 5 dni w tygodniu. W trakcie pobytu dziennego mogą korzystać z infrastruktury Centrum (sale do zajęć z opiekunami i specjalistami, jadalnia, kuchnia, altana, teren zielony wokół budynku) oraz jednego posiłku i dowozu na zajęcia w Centrum. Osoby korzystające z zakresu usług pobytu całodobowego zamieszkują w Centrum

przez 7 dni w tygodniu. Mają zapewnione pełne wyżywienie, dostęp do (kuchni, jadalni, pralni, sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego, altany, ogrodu) oraz pomocy opiekunów i specjalistów osób niepełnosprawnych.

- **Środowiskowe Ognisko Wychowawcze** przy ul. Duży Rynek 35 w Zagórowie – to instytucja działająca na rzecz wsparcia dzieci i młodzieży do 18 roku życia, zwłaszcza tych znajdujących się w trudnych sytuacjach życiowych. Placówka działa w godzinach 8:00-16:00 oferując opiekę, edukację, wsparcie psychologiczne i pomoc w rozwoju społecznym. W Ognisku jest 50 miejsc oraz 2 wychowawców. W planach jest przeniesienie środowiskowego ogniska wychowawczego do wyremontowanego budynku po dawnym przystanku autobusowym. W tym samym miejscu ma mieć swoją siedzibę także Klub Seniora.

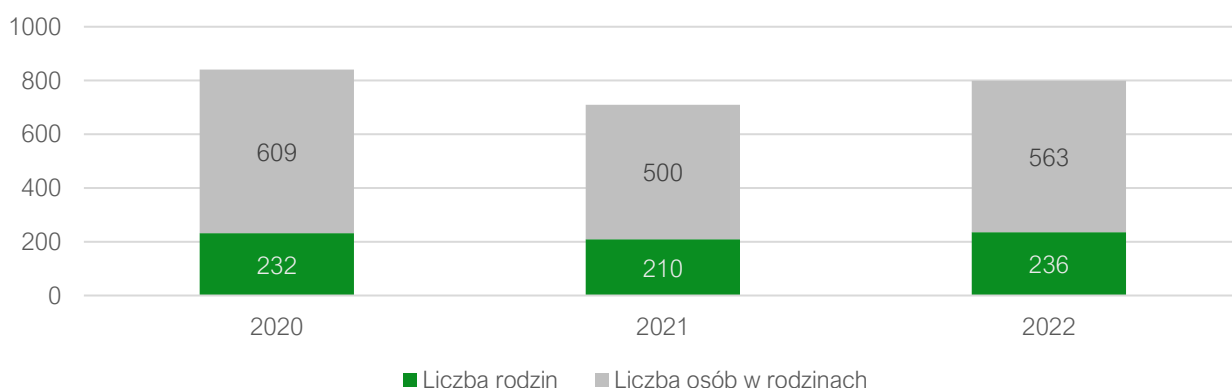
Ponadto do istotnych zasobów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych funkcjonujących lub prowadzących działalność na terenie Gminy Zagórow należą m.in. Urząd Miejski w Zagórowie, Posterunek Policji w Zagórowie, Punkt Konsultacyjny, Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Zagórow, Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Zagórowie Zespół Interdyscyplinarny, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Słupcy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Słupcy, Powiatowy Urząd Pracy w Słupcy, Zakład Aktywności Zawodowej w Słupcy, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Babinie, Słupcy i Michalinowie Oleśnickim, Dom dla Dzieci i Młodzieży „Szansa” w Kosewie, Ośrodek Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży z Interwencją Kryzysową w Łądku.

2.2.4. ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórowie podejmuje wszelkie działania zmierzające do poprawy sytuacji materialnej osób i rodzin korzystających z pomocy społecznej. Formami pomocy jest system zasiłków pieniężnych, usług, pomoc rzeczowa, poradnictwo specjalistyczne i praca socjalna.

Każdy rodzaj świadczenia ma ustawowo określone przesłanki, które są podstawą do ich przyznania. Świadczenie można podzielić na 3 kategorie: w naturze, w usługach i pieniężne. Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej świadczeniami z o
w naturze, w usługach i pieniężne. Zgodnie z Ustawą o pomocy społecznej świadczeniami z o
rodzin i osób w rodzinach, które korzystają z pomocy społecznej w Gminie Zagórow również utrzymuje się na stałym poziomie.

Wykres 8. Liczba rodzin i liczba osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej w latach 2020-2021

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdań MPiPS

W roku 2022 pomocą społeczną w postaci świadczeń pieniężnych i niepieniężnych objęto ogółem 563 osoby w 236 rodzinach. W roku 2021 wsparciem zostało objęte 500 w 210 rodzinach. W 2020 – 609 osób skorzystało z pomocy w 232 rodzinach.

Poniższa tabela przedstawia liczbę beneficjentów, którym przyznano poszczególne świadczenia w latach 2020-2022. W 2022 roku MGOPS w Zagórowie udzielił (poza posiłkiem) najwięcej zasiłków celowych i w naturze - 118 osoby otrzymało decyzją wsparcie w powyższej formie. Specjalny zasiłek celowy może być przyznany w szczególnie uzasadnionych przypadkach osobie albo rodzinie o dochodach przekraczających kryterium dochodowe, który nie podlega zwrotowi. Jednak wysokość tego świadczenia nie może przekroczyć odpowiednio kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub rodziny.

Tabela 9. Liczba beneficjentów, którym przyznano poszczególne świadczenia w Gminie Zagórow.

WYSZCZEGÓLNIENIE	2020	2021	2022
ZASIŁKI STAŁE – OGÓŁEM	47	46	42
ZASIŁKI OKRESOWE - OGÓŁEM	45	38	44
SCHRONIENIE	3	2	2
POSIŁEK	179	132	137
W TYM DLA: DZIECI	178	132	137
USŁUGI OPIEKUŃCZE - OGÓŁEM	30	28	28
W TYM: SPECJALISTYCZNE	0	0	0
ZASIŁKI CELOWE NA POKRYCIE WYDATKÓW POWSTAŁYCH W WYNIKU ZDARZENIA LOSOWEGO	2	2	13
INNE ZASIŁKI CELOWE I W NATURZE OGÓŁEM	115	179	118

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Sprawozdania MPiPS

Jednym z wielu zadań pomocy społecznej wynikających z art. 45 ust. 1 - 4 Ustawy o pomocy społecznej jest praca socjalna, która jest niematerialną formą wsparcia przy kształtowaniu nowych postaw społecznych. Pomoc w tej formie ma na celu wypracowanie zmiany funkcjonowania społecznego i zawodowego osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wykorzystywanie i rozwój ich zasobów. Poradnictwo w pracy socjalnej jest działaniem, którego głównym celem jest stworzenie warunków do podejmowania przez klientów samodzielnych prób rozwiązywania swoich problemów, co wiąże się z wprowadzaniem szeroko rozumianych zmian w ich życiu. W 2022 roku praca socjalna była świadczona m. in. w zakresie wspierania w uzyskaniu pomocy ze strony właściwych organów, instytucji i organizacji (pomoc w wypełnianiu wniosków, informowanie o różnych uprawnieniach, pomoc w ustaleniu niepełnosprawności), poradnictwa wychowawczego, rodzinnego i zawodowego; MGOPS w Zagórowie objął tym rodzajem wsparcia 44 rodziny (94 osoby w tych rodzinach).

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórowie realizuje także zadania wynikające z Ustawy o świadczeniach rodzinnych. Świadczeniami rodzinnymi są:

- o zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego,
- o świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy i świadczenie pielęgnacyjne,
- o jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- o świadczenie rodzicielskie.

Osobie otrzymującej zasiłek rodzinny mogą przysługiwać również następujące dodatki:

- dodatek z tytułu urodzenia dziecka,
- dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,
- dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka,
- dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego,
- dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego,
- dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej,
- dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania.

Strukturę świadczeń rodzinnych w perspektywie ostatnich 3 lat przedstawia tabela poniżej, w której umieszczone zostały informacje o ilości przyznanych świadczeń oraz kwoty poniesionych wydatków.

Tabela 10. Liczby i kwoty wypłaconych świadczeń w latach 2020-2022

	2020		2021		2022	
	Liczba	Kwota [zł]	Liczba	Kwota [zł]	Liczba	Kwota [zł]
Zasiłek rodzinny	7698	883318,20	6778	780928,49	5706	652776,58
Dodatek z tytułu urodzenia dziecka	32	30 127,40	42	24 550,43	39	26 935,62
dodatek z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego,	101	35 351,40	105	36 752,60	112	36 619,00
dodatek z tytułu samotnego wychowywania dziecka	206	39 985,48	171	32 696,08	207	37 942,82
dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	468	50 088,30	448	47 030,87	379	40 212,36
dodatek z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	778	45 111,38	660	40 131,71	610	30 538,32
dodatek z tytułu wychowania dziecka w rodzinie wielodzietnej.	978	90 601,60	878	81 410,07	877	81 002,41
dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	1177	79 525,36	1079	73 629,96	950	63 414,82

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Zagórowie

Jedną z form wsparcia są także świadczenia opiekuńcze, w zakres których wchodzi: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne oraz specjalny zasiłek opiekuńczy. Wypłacane są przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórowie. Poniższa tabela wskazuje na spadek osób korzystających ze świadczeń opiekuńczych w kolejnych latach.

Tabela 11. Wsparcie dla osób korzystających ze świadczeń opiekuńczych, w latach 2020-2022

WYSZCZEGÓLNIENIE		2020	2021	2022
Zasiłek pielęgnacyjny	Liczba	3905	3800	3790
	Kwota [zł]	841 790	816 466	816 644
Świadczenie pielęgnacyjne	Liczba	1367	1479	1557
	Kwota [zł]	2 476 249	2 898 629	3 281 433
Specjalny zasiłek opiekuńczy	Liczba	33	21	6
	Kwota [zł]	20 460	13 020	3 720
Zasiłek dla opiekuna	Liczba	139	102	84
	Kwota [zł]	86 180	62 780	52 080

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS Zagórów

W analizowanym okresie liczba zasiłków pielęgnacyjnych zmalała zarówno jak liczba wypłacanych zasiłków dla opiekuna oraz specjalnych zasiłków opiekuńczych. Nastąpił jednak wzrost ilości wypłacanych świadczeń pielęgnacyjnych.

2.2.5 UZALEŻNIENIA I PRZEMOC W RODZINIE

Gmina Zagórów realizuje Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025. Adresatami programu są osoby z problemem alkoholowym, narkomanią, uzależnieniami behawioralnymi i ich rodziny. Celem programu jest uświadomienie mieszkańcom Gminy Zagórów skutków nadużywania alkoholu i narkotyków, pomoc rodzinom dotkniętym problemem alkoholowym oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025

określa lokalną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych wynikających z używania alkoholu. Program jest dokumentem stanowiącym podstawę podejmowanych działań w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz innych uzależnień na terenie gminy Zagórów i stanowi katalog przedsięwzięć będących zadaniami własnymi gminy w obszarze zagadnień społecznych, wynikających z art. 4 ust. 1 Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Zgodnie z jej treścią zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje powstrzymanie się od spożywania alkoholu, poprzez działalność wychowawczą i informacyjną;
- ograniczanie dostępności do alkoholu;
- leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
- zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie oraz przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Główne cele opisywanego wyżej Programu to:

1. **Cel główny:** Ograniczenie skali alkoholizmu, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w lokalnej społeczności Gminy Zagórów, a także rozpoznawanie źródeł powstawania tych problemów i eliminowanie ich, poprzez prowadzenie szerokiej działalności edukacyjnej, terapeutycznej i rehabilitacyjnej.
2. **Cel operacyjny 1:** Wdrażanie powszechnych działań profilaktycznych i prewencyjnych w zakresie uzależnień, a także mających na celu opóźnienie wieku inicjacji alkoholowej i narkotykowej oraz promowanie abstynencji.
3. **Cel operacyjny 2:** Udzielanie pomocy i wsparcia mieszkańcom Gminy zmagającym się z problemami uzależnień behawioralnych oraz ich konsekwencjami społeczno-zawodowymi, a także upowszechnianie wiedzy w tym zakresie wśród lokalnej społeczności.
4. **Cel operacyjny 3:** Udzielenie osobom i rodzinom, w których występują problemy uzależnień specjalistycznej pomocy psychospołecznej, terapeutycznej i prawnej, w tym ochrony przed przemocą w rodzinie.
5. **Cel operacyjny 4:** Rozpoznawanie środowisk zmagających się z uzależnieniami oraz monitorowanie skali występowania alkoholizmu, narkomanii oraz uzależnień behawioralnych w Gminie.

Problemy związane z używaniem alkoholu oraz substancji psychoaktywnych stanowią jedną z poważniejszych kwestii społecznych Gminy Zagórów. Warto jednak pamiętać, że problem uzależnień w gminie Zagórów przybiera różne formy, a wśród nich wymienia się również zaburzenia nie związane bezpośrednio z zażywaniem określonych substancji psychoaktywnych, a z niekontrolowanym podejmowaniem określonych zachowań i czynności. Do najpowszechniejszych nałogów natury psychicznej zalicza się zaburzenie uprawiania hazardu oraz zachowania przystosowawcze, np. robienie zakupów i uprawianie ćwiczeń fizycznych, odmawianie jedzenia lub nadmierne spożywanie go, natomiast problemem, który w przyszłości może stanowić jedną z głównych kwestii społecznych, w szczególności wśród dzieci i młodzieży jest zaburzenie korzystania z Internetu oraz grania w gry na pieniądze, w tym formie on-line.

W Gminie Zagórów działalność w oparciu o przepisy ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzi **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) w Zagórowie**, powołana do wykonywania zadań gminy w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

W strukturze GKRPA funkcjonuje również **Gminny Punkt Konsultacyjny Problemów Uzależnień i Przemocy w Rodzinie** który funkcjonuje w siedzibie Środowiskowego Ogniska Wychowawczego. W 2020 roku Punkt czynny był średnio przez 16 godzin w miesiącu. Punkcie Konsultacyjnym porad udziela 3 specjalistów, czyli certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień oraz 2 psychologów, którzy świadczą wsparcie psychologiczne oraz terapeutyczne 1 raz w miesiącu. Ponadto nieodpłatne porady socjalne i rodzinne udzielane są przez pracowników Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.

Wsparcie młodych mieszkańców Gminy odbywa się także poprzez bieżącą działalność innych jednostek organizacyjnych, w szczególności placówek oświatowych i Policji, które systematycznie organizują spotkania prewencyjne z dziećmi.

Ponadto działalność prowadzi **Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie**, którego głównym celem jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych przemocą. Należy zaznaczyć, że

zespoły interdyscyplinarne to przede wszystkim metoda pracy (nowoczesny styl zarządzania), która opiera się na systemowej współpracy lokalnych instytucji, podmiotów i służb oraz na wielopłaszczyznowym podejściu do problemu przemocy w rodzinie. Zespół pełni funkcję strategiczno-koordynującą polegającą na kształtowaniu lokalnej polityki przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Do zadań na poziomie wykonawczym, dotyczących konkretnej rodziny, zespół powołuje grupę roboczą, która pełni funkcję wspierającą. Realizuje ona działania pomocowe wobec indywidualnych przypadków wystąpienia przemocy w rodzinie.

Na podstawie Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku Rada Miejska Zagórowa ustanowiła Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Zagórow na lata 2022-2026. Program oparty jest na następujących zasadach:

- współpracy i współdziałania organów administracji publicznej, instytucji, organizacji pozarządowych, kościołów, policji i sądów, innych środowisk i osób fizycznych, uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie i jej negatywnym następstwom,
- jawności działań podmiotów realizujących zadania programowe z poszanowaniem godności, tak ofiary, jak i sprawcy,
- szczególnej ochrony dzieci, zachowaniem ich prawa do wychowywania się w rodzinie, osób starszych i niepełnosprawnych w zakresie właściwej opieki i pielęgnacji, poprzez udzielenie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

Konsekwentna realizacja Programu pozwoli na właściwą organizację prac Zespołu Interdyscyplinarnego oraz powinna mieć wpływ na upowszechnienie wśród służb społecznych pracy przy zastosowaniu metody interdyscyplinarnej.

Główne cele opisywanego Programu to:

- **Cel główny programu:** Zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinach mieszkających na terenie Gminy Zagórow oraz zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
- **Cel szczegółowy 1:** tworzenie gminnego systemu współdziałania instytucji i organizacji w obszarze przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy.
- **Cel szczegółowy 2:** rozwój kompetencji zawodowych pracowników służb, instytucji i organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.
- **Cel szczegółowy 3:** zwiększenie skuteczności i dostępności form pomocy dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- **Cel szczegółowy 4:** zmiana sposobu funkcjonowania osób stosujących przemoc w rodzinie.

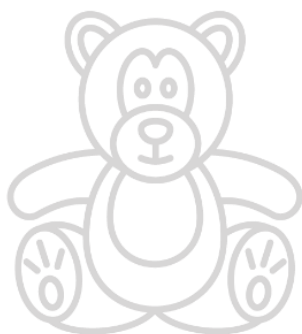
W 2022 roku do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 16 wypełnionych formularzy „Niebieskie Karty”. W 2022 roku Zespół Interdyscyplinarny zorganizował 4 posiedzenia. Prowadzono działania w 8 rodzinach. Zakończono prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” w 3 przypadkach. Zauważa się spadek wydawanych „Niebieskich Kart” oraz osób objętych procedurą.

Tabela 12. Działania w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, w latach 2020-2022

	2020	2021	2022
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	4	4	4
Liczba posiedzeń Grup Roboczych	47 (liczba grup roboczych – 15)	99 (liczba grup roboczych – 17)	47 (liczba grup roboczych – 4)
Liczba rodzin objętych działaniami procedury „Niebieskie Karty”	Ogółem 15 rodzin	Ogółem 17 rodzin, w tym 16 rodzin – przemoc psychiczna, 13 rodzin – przemoc fizyczna	Ogółem 8 rodzin, w tym 6 rodzin – przemoc psychiczna, 2 rodziny – przemoc fizyczna Ogółem – 19 osób
Zakończenie procedury Niebieskiej Karty	7	1	3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z MGOPS w Zagórowie

2.2.6. WSPIERANIE RODZINY I PIELCZA ZASTĘPCZA

W Gminie Zagórow obowiązuje Program Wspierania Rodziny w Gminie Zagórow. Głównym celem programu jest wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W ramach współpracy z realizatorami i partnerami programu prowadzone są działania pomocowe dla rodzin w celu uzyskania kompetencji do prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich. Celem głównym Programu jest wsparcie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Opracowano także cele szczegółowe takie jak:

- Poprawa jakości opieki sprawowanej przez biologicznych rodziców,
- Zapewnienie szczególnej ochrony dzieciom w rodzinach zagrożonych,
- Umożliwienie powrotu dzieciom z pieczy zastępczej do rodzin biologicznych.

Główną instytucją, która ma za zadanie wspierać rodzinę oraz dzieci i młodzież w Gminie Zagórow jest wspomniane wcześniej Środowiskowe Ognisko Wychowawcze. Ognisko przez cały rok zapewnia opiekę dzieciom, pomaga przy odrabianiu lekcji, wspomaga w nauce, organizuje różnego rodzaju warsztaty, zajęcia rozwijające zdolności wychowanków jak i uczące nowych przydatnych umiejętności. Dzięki liczным korepetycjom i zajęciom edukacyjnym wielu spośród wychowanków uzyskuje lepsze wyniki w nauce. Często to wychowawcy stymulują rozwój uczęszczających do Ogniska dzieci. Nieoceniona jest także ich rola w procesie nauki samodzielności, estetyki, higieny oraz kultury osobistej. W Ognisku realizowanych jest wiele interesujących projektów, często dzieci mają możliwość udziału w wycieczkach autokarowych. Dużym zainteresowaniem dzieci cieszą się także wycieczki piesze lub rowerowe pozwalające odkrywać nasze najbliższe okolice. Wychowankowie chętnie biorą udział również w organizowanych co roku uroczystościach tematycznych. Środowiskowe Ognisko Wychowawcze współpracuje z różnymi instytucjami: MGOPS-em, Urzędem Gminy, Biblioteką Publiczną, GOK-iem, Policją, Strażą Pożarną, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i wieloma innymi chcącymi wspólnie pomagać dzieciom. Świetlica jest miejscem przede wszystkim dla dzieci dlatego to właśnie ich potrzeby są w niej na pierwszym miejscu. Jest to miejsce bardzo kreatywne rozbudzające pasje, talenty. Ognisko podtrzymuje i pielęgnuje tradycje.

Jedną z podstawowych form wsparcia jest asystent rodziny. Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny, pochodzenia, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Zadaniem asystenta rodziny jest wspieranie rodziny zagrożonej wykluczeniem społecznym. Asystent rodziny działa na podstawie Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

W 2022 roku wsparciem asystentów rodziny było objętych 13 rodzin. Na terenie Gminy Zagórów zatrudniony jest 1 asystent rodziny. Zauważa się potrzebę rozwinięcia funkcji asystenta rodziny i zatrudnienie kolejnych osób zajmujących to stanowisko.

Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców biologicznych. Jest to przejściowa – okresowa forma opieki nad dzieckiem. W Gminie Zagórów spada liczba dzieci objętych pieczą zastępczą.

2.2.7. OSOBY STARSZE, NIESAMODZIELNE I Z NIEPEŁNOPRAWNOŚCIAMI

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórowie realizuje ogólnopolski program pn. „**Korpus Wsparcia Seniorów**”. Celem programu jest zapewnienie usługi wsparcia na rzecz seniorów w wieku 65 lat i więcej, którzy mają problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzący samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkający z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. Realizacja programu „Korpus Wsparcia Seniorów” obejmuje swoim zakresem dwa moduły:

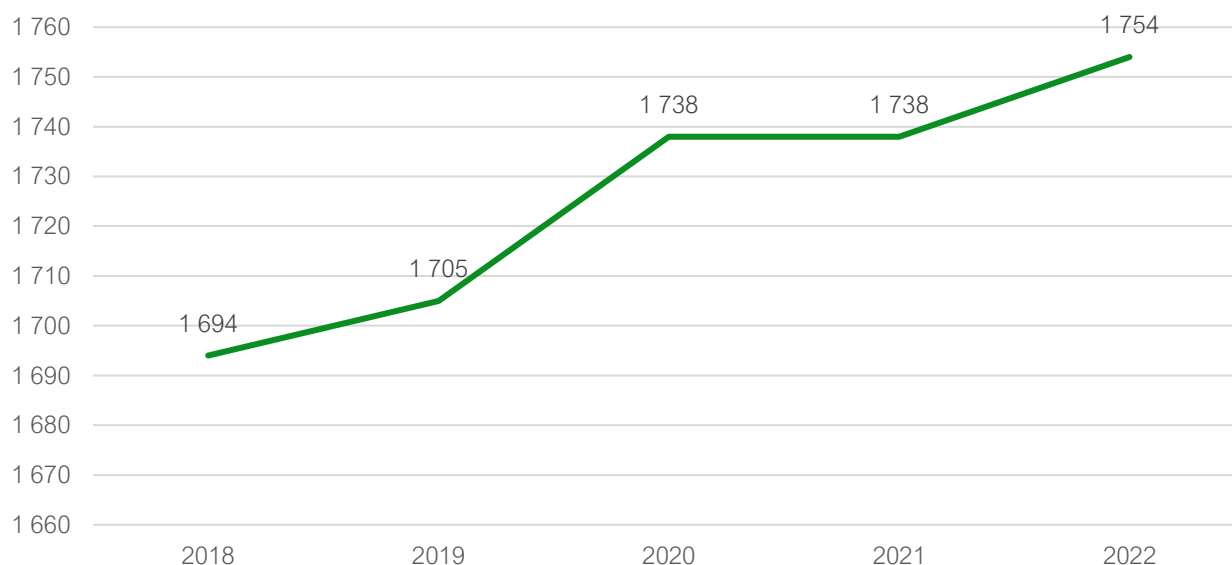
- **Moduł I**, angażujący wolontariuszy, w tym również działaczy środowisk młodzieżowych i obywatelskich, świadczących codzienną pomoc osobom potrzebującym wsparcia.
- **Moduł II**, który ma na celu poprawę bezpieczeństwa oraz możliwości samodzielnego funkcjonowania w miejscu zamieszkania osób starszych przez dostęp do tzw. „opieki na odległość”. „Opieka na odległość” jest nowoczesną formą sprawowania opieki nad osobami starszymi, chorymi, po przebytych zabiegach medycznych, z niepełnosprawnościami, którzy stale lub czasowo wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu. W ramach modułu II trzech seniorów z terenu gminy może otrzymać wraz z opłaconym abonamentem tzw. „opaskę bezpieczeństwa”. „Opaska bezpieczeństwa” wyposażona jest w co najmniej trzy z następujących funkcji: przycisk bezpieczeństwa – sygnał SOS, - detektor upadku, - czujnik zdjęcia opaski, - lokalizator GPS, - funkcje umożliwiające komunikowanie się z centrum obsługi i opiekunami, - funkcje monitorujące podstawowe czynności życiowe (puls i saturacja). Dzięki połączeniu seniora z operatorem, dyspozytor może udzielić pomoc poprzez kontakt z osobą z najbliższego otoczenia (rodzina, sąsiad, opiekun), pracownikiem ośrodka pomocy społecznej lub wezwać służby ratunkowe.

Ponadto realizowany jest także projekt „**Wielkopolski System Opieki Seniora na lata 2023-2024**”. Projekt realizowany jest od maja 2023 r. do grudnia 2024 r. celem projektu jest przede wszystkim: zwiększenie bezpieczeństwa osób starszych zamieszkujących samotnie, podnoszenie jakości życia osób starszych poprzez umożliwienie im pozostawania jak najdłużej samodzielnymi i aktywnymi w naturalnym środowisku zamieszkania, pobudzenie aktywności i wolontariatu społeczności lokalnej na rzecz osób starszych w Gminie Zagórów. W ramach projektu wsparciem objętych zostanie 20 seniorów z terenu gminy Zagórów,

mających ukończone 60 lat. Seniorzy w najbliższym czasie zostaną wyposażeni w „opaski życia”, zakładane na nadgarstek, wyposażone w: przycisk alarmowy umożliwiający połączenie głosowe z Centrum Teleopieki, miernik tętna, temperatury, saturacji oraz krokomierz. Dodatkowo opaska posiada lokalizator GPS, wskaźnik daty i godziny oraz ładowania baterii. Urządzenie bezpośrednio łączy się z pracownikami Centrum Teleopieki, którzy po otrzymaniu zgłoszenia udzielają adekwatnej pomocy, jeśli nie ma potrzeby wzywania służb ratunkowych to uruchamiają sieć pomocową, czyli osoby wskazane przez seniora do pierwszego kontaktu.

Wychodząc naprzeciw potrzebom osób starszych Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Zagórowie prowadzi swoją jednostkę - **Klub Seniora** zszarżający ok. 100 członków. Działalność klubu seniora obejmuje organizację wydarzeń kulturalnych, warsztatów edukacyjnych i rekreacyjnych, które mają na celu wspieranie aktywnego stylu życia oraz integrację społeczności seniorów. Ponadto Seniorzy mogą uczęszczać na zajęcia w ramach **Uniwersytetu Trzeciego Wieku**. To instytucja edukacyjna, która umożliwia osobom starszym kontynuowanie nauki i rozwijanie swoich zainteresowań, niezależnie od wcześniejszego poziomu wykształcenia. Programy Uniwersytetu Trzeciego Wieku obejmują różnorodne kursy, wykłady i warsztaty, skupiające się na tematach kulturalnych, humanistycznych, naukowych i praktycznych, dostosowane do specyficznych potrzeb i zainteresowań seniorów. UTW nie tylko dostarcza wiedzy, ale także stwarza atmosferę wspólnoty, umożliwiając seniorom aktywne uczestnictwo w życiu intelektualnym społeczności lokalnej oraz wymianę doświadczeń i poglądów z innymi uczestnikami.

Wykres 9. Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym na terenie Gminy Zagórow w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jak widać na powyższym wykresie liczba osób w wieku poprodukcyjnym w Gminie Zagórow stale rośnie. W ciągu ostatnich 5 lat grupa ta zwiększyła się o 60 osób. Oznacza to przyrost o prawie 4%. Wszystkie powyższe ustalenia stanowią przesłankę do działań o charakterze opiekuńczym oraz do inwestycji w infrastrukturę oraz rozwój usług przeznaczonych dla osób w starszym wieku. Jest to również zapowiedź rozwoju rynku usług skierowanych do seniorów w obszarze integracji społecznej.

W Gminie Zagórow realizowany jest także program „**Opieka wytchnieniowa**”. Głównym celem Programu jest wsparcie członków rodzin lub opiekunów sprawujących bezpośrednią opiekę nad: dziećmi do

ukończenia 16. roku życia posiadającymi orzeczenie o niepełnosprawności lub osobami niepełnosprawnymi posiadającymi: orzeczenie o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie traktowane na równi z orzeczeniem wymienionym w lit. a, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych - poprzez umożliwienie uzyskania doraźnej, czasowej pomocy w formie usługi opieki wytchnieniowej, tj. odciążenie od codziennych obowiązków łączących się ze sprawowaniem opieki nad osobą z niepełnosprawnością przez zapewnienie czasowego zastępstwa w tym zakresie. Dzięki temu wsparciu, osoby zaangażowane na co dzień w sprawowanie opieki nad osobą z niepełnosprawnością dysponować będą czasem, który mogą przeznaczyć na odpoczynek i regenerację, jak również na załatwienie niezbędnych spraw życiowych. Usługi opieki wytchnieniowej mogą służyć również okresowemu zabezpieczeniu potrzeb osoby z niepełnosprawnością w sytuacji, gdy członkowie rodzin lub opiekunowie z różnych powodów nie będą mogli wykonywać swoich obowiązków.

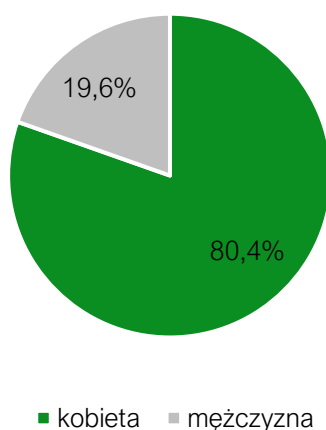
Ponadto mieszkańcy mają możliwość wzięcia udziału w programie **„Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością”**. Głównym celem Programu jest wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym. Adresatami Programu są: dzieci do ukończenia 16. roku życia posiadające orzeczenie o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniem w pkt 7 i 8 w orzeczeniu o niepełnosprawności – konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współudziału na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, rehabilitacji i edukacji oraz osoby z niepełnosprawnościami posiadające orzeczenie:

- znacznym stopniu niepełnosprawności,
- umiarkowanym stopniu niepełnosprawności,
- traktowane na równi z orzeczeniami wymienionymi w lit. a i b, zgodnie z art. 5 i art. 62 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.

2.3. WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

2.3.1. INFORMACJE O RESPONDENTACH

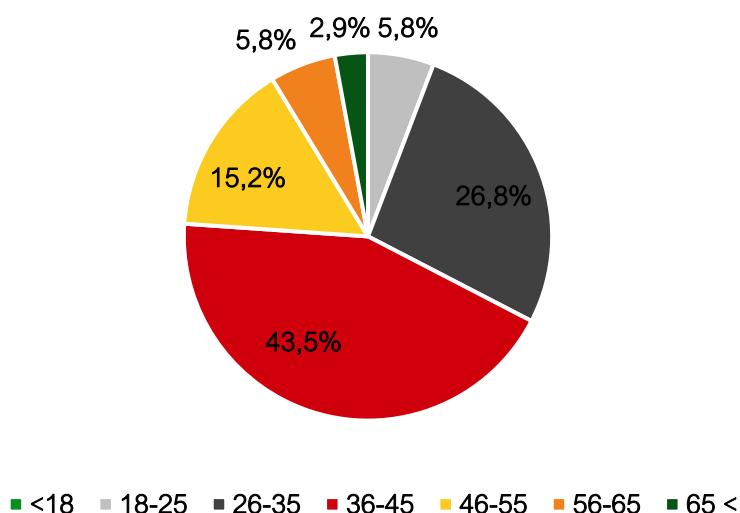
Partycypacja społeczna stanowi istotny element w procesie tworzenia dokumentów strategicznych dla jednostek samorządu terytorialnego. W Gminie Zagórów przeprowadzono badanie opinii publicznej oparte o kwestionariusz ankietowy, w którym mieszkańcy Gminy zostali zapytani o ogólne warunki życia i dotyczące ich problemy społeczne. Badanie ankietowe przeprowadzone było od 28 września 2023 roku do 20 października 2023 roku. W tym czasie wpłynęło 138 ankiet. Wśród ankietowanych 80,4% stanowiły kobiety, a mężczyźni 19,6%.

Wykres 10. Udział respondentów w podziale na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

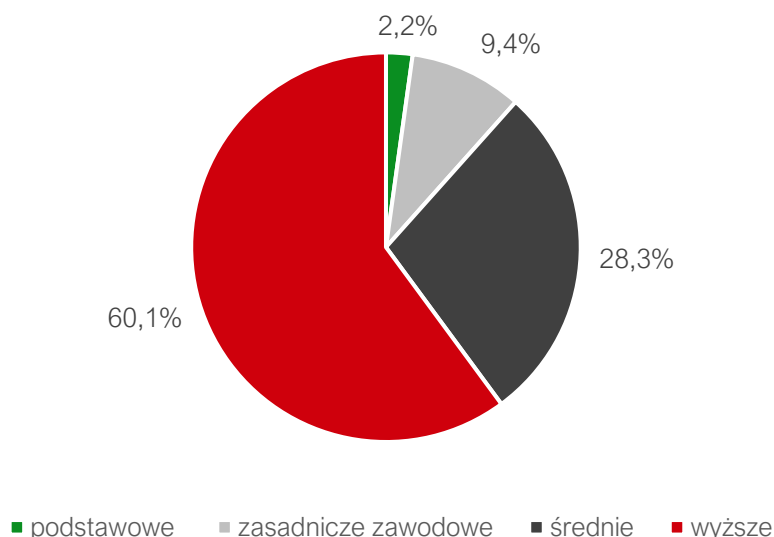
W podziale na wiek, największą grupę wśród respondentów stanowiły osoby w wieku 36-45 lat (43,5%), osoby w wieku 26-35 lat (26,8%), a także osoby w wieku 46-55 lat (15,2%). Najmniejsza liczba ankiet wpłynęła z kolei od osób w grupie wiekowej powyżej 65 lat (2,9%). Żaden kwestionariusz nie został wypełniony przez osobę, która była młodsza niż 18 lat.

Wykres 11. Udział respondentów w podziale na wiek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

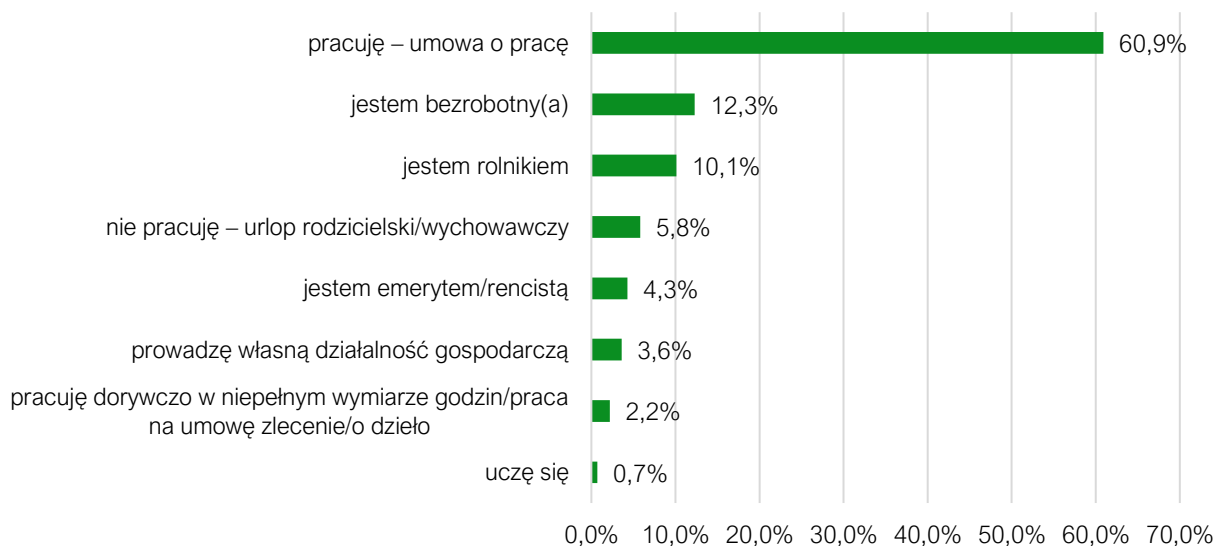
Analizując poziom wykształcenia respondentów stwierdzono, że najwięcej ankiet wypełnionych zostało przez osoby, które ukończyły szkołę wyższą (60,1%) oraz szkołę średnią (28,3%). Z kolei osoby, które uzyskały wykształcenie zasadnicze zawodowe stanowiły 9,4% wszystkich ankietowanych, a respondenci, którzy uzyskali wykształcenie podstawowe – 2,2%.

Wykres 12. Udział respondentów w podziale na wykształcenie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

Największą grupę wśród ankietowanych, pod względem zatrudnienia, stanowiły osoby pracujące na podstawie umowy o pracę (60,9%). Znaczny odsetek stanowili także respondenci, którzy pozostawali bez stosunku o pracę (12,3%) oraz rolnicy (10,1%). Najmniejszą część ankiet wypełniły z kolei osoby uczące się, które stanowiły 0,7% wszystkich respondentów oraz pracujący w niepełnym wymiarze godzin – 2,2%.

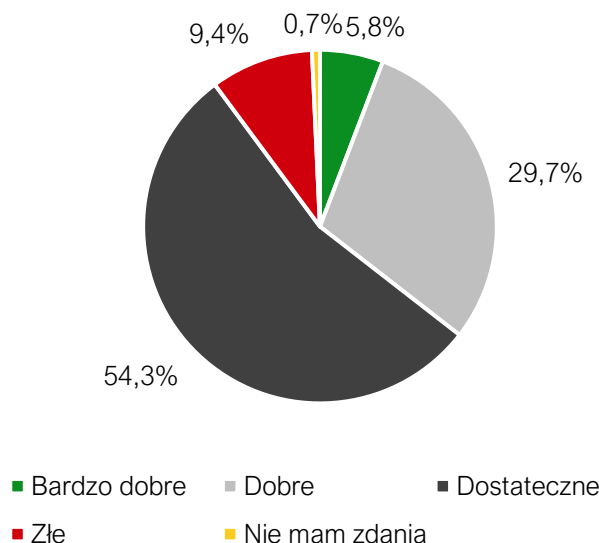
Wykres 13. Udział respondentów w podziale na sytuację zawodową

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

2.3.2. JAKOŚĆ ŻYCIA W GMINIE

W przeprowadzonym badaniu ankietowym mieszkańcy zapytani zostali o jakość życia w Gminie Zagórów. Większość respondentów (54,3%) określiło aktualne ogólne warunki życia w Gminie jako dostateczne. Osoby, które oceniły ten aspekt jako bardzo dobry i dobry stanowiły kolejno 5,8% i 29,7% ankietowanych.

Z kolei udział respondentów, którzy wyrazili swoje niezadowolenie z aktualnych warunków życia w Gminie Zagórów wynosił 9,4%.

Wykres 14. Ocena aktualnych ogólnych warunków życia Mieszkańców Gminy Zagórów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

Ankietowani zostali poproszeni również o ocenę poszczególnych aspektów wpływających na jakość życia w Gminie w skali od 1 (bardzo źle) do 5 (bardzo dobrze). Respondenci wyrazili swoje zdanie na temat takich obszarów jak m.in. edukacja, bezpieczeństwo czy lokalny rynek pracy. W poniższej tabeli przedstawione zostały uśrednione oceny dla wszystkich aspektów, które poddane zostały badaniu opinii publicznej. Zaobserwowano, że ankietowani najwyżej ocenili takie obszary jak: edukacja przedszkolna (3,92), działania na rzecz osób starszych na terenie Gminy (3,79), szkolnictwo podstawowe (3,77), bezpieczeństwo mieszkańców (3,47) oraz dostępność do kultury i rozrywki dla wszystkich grup wiekowych (3,39). Z kolei najgorzej ocenione zostały takie aspekty jak: dostęp do specjalistycznej opieki medycznej (1,98), zapewnienie opieki dzieciom do lat 3 (2,16), połączenie komunikacyjne z innymi gminami i miastami (2,44), dostęp do mieszkań komunalnych i socjalnych (2,47), a także lokalny rynek pracy (2,47). Należy zauważyć, że żaden z wymienionych obszarów nie został oceniony jako bardzo dobry lub bardzo zły. Odpowiedzi ankietowanych zawierały się w skali od 2 do 4, a średnia ocena wszystkich badanych aspektów wyniosła 3,00.

Tabela 13. Średnie oceny poszczególnych obszarów według ankietowanych

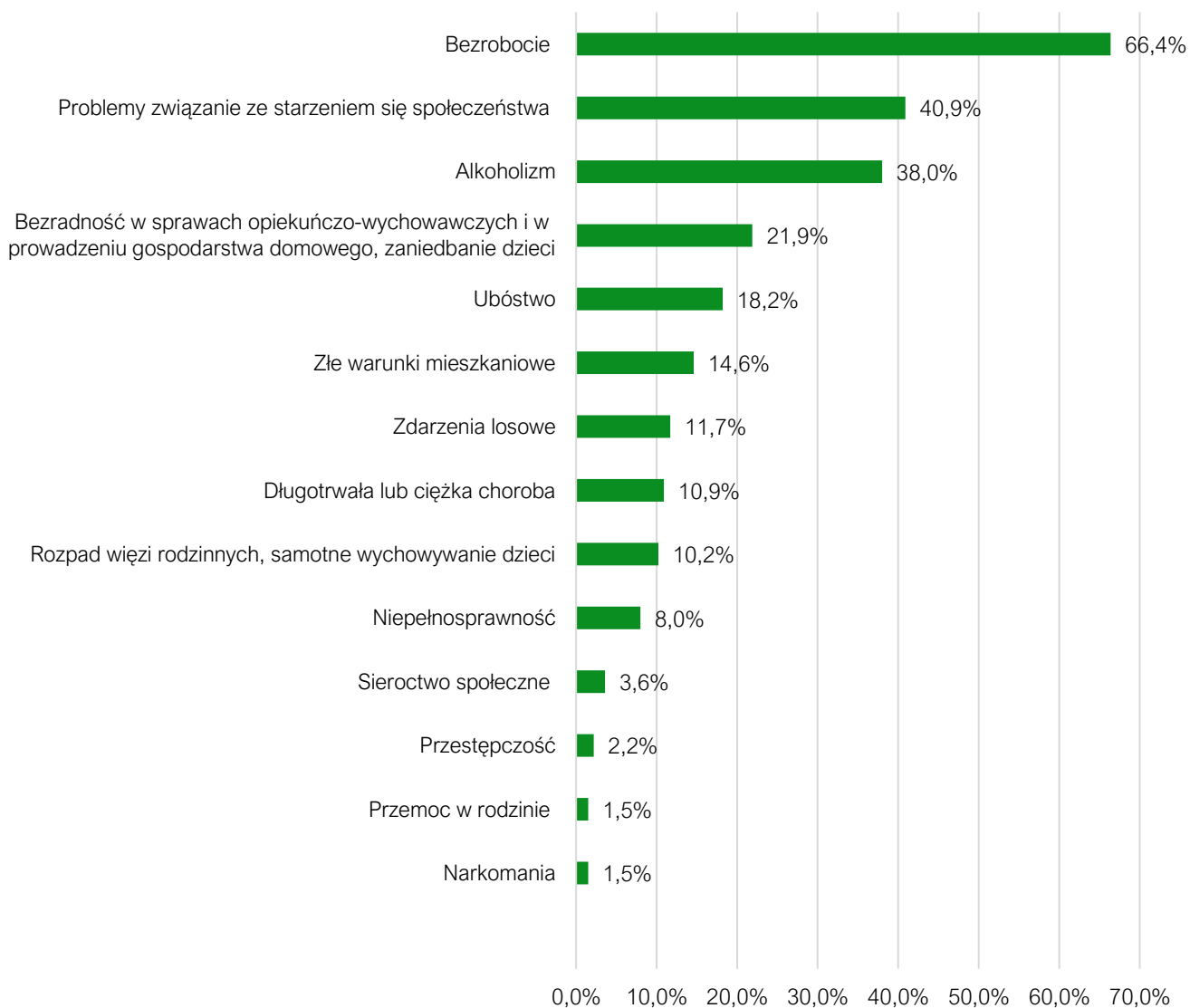
Obszar	Średnia ocena
Edukacja przedszkolna	3,92
Działania na rzecz osób starszych na terenie Gminy	3,79
Szkolnictwo podstawowe	3,77
Bezpieczeństwo mieszkańców	3,47
Dostępność do kultury i rozrywki dla wszystkich grup wiekowych	3,39
Dostępność do sportu i rekreacji dla wszystkich grup wiekowych	3,22
Dostęp do podstawowej opieki medycznej	3,09

Aktywność/ zaangażowanie społeczne mieszkańców	3,02
Współpracę Gminy z organizacjami pozarządowymi	2,87
Lokalny rynek pracy	2,47
Dostęp do mieszkań komunalnych i socjalnych	2,47
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami	2,44
Zapewnienie opieki dzieciom do lat 3	2,16
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej	1,98

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

2.3.3. PROBLEMY I ZAGROŻENIA NA TERENIE GMINY, WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

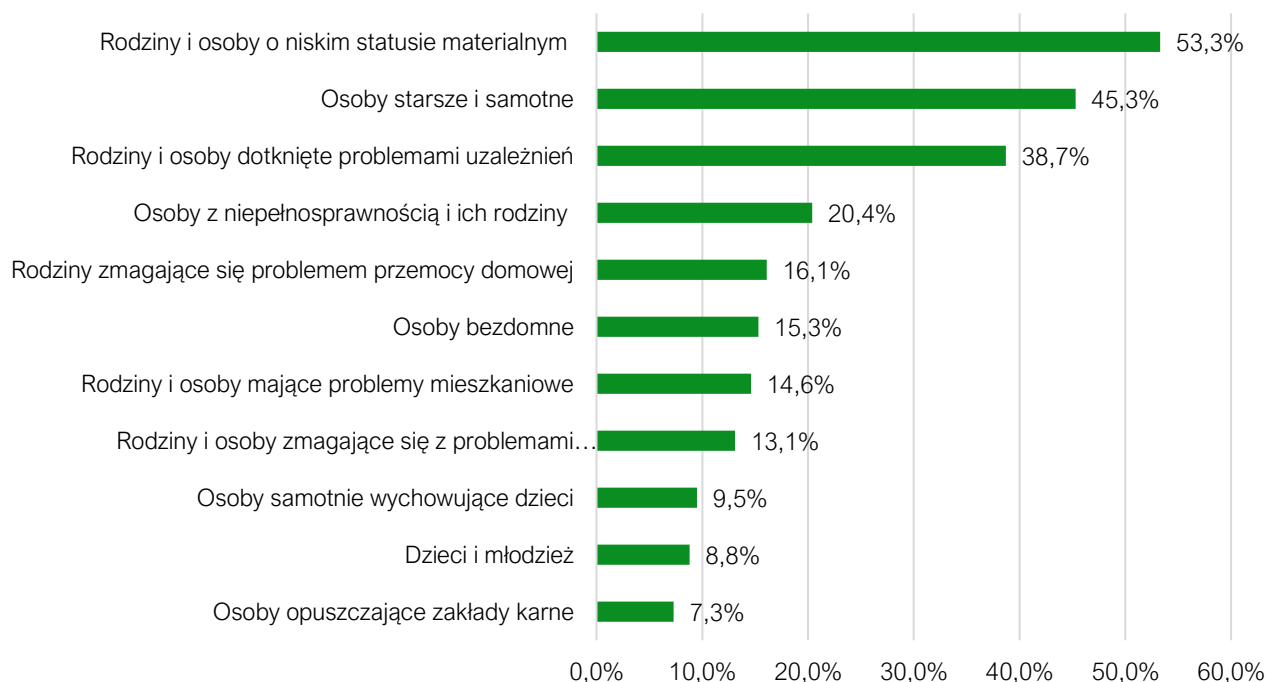
W dalszej części kwestionariusza respondenci zidentyfikowali występujące na terenie Gminy Zagórów problemy i zagrożenie społeczne. Według ankietowanych najczęstszym problemem wśród mieszkańców badanej jednostki było bezrobocie (66,4%), starzenie się społeczeństwa (40,9%), alkoholizm (38%) oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym zaniedbanie dzieci (21,9%). Najrzadziej wybierane przez ankietowanych były z kolei takie zagrożenia jak: narkomania (1,5%), przemoc w rodzinie (1,5%), przestępczość (2,2%), sieroctwo społeczne (3,6%) oraz niepełnosprawność (8%).

Wykres 15. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców Gminy Zagórz według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

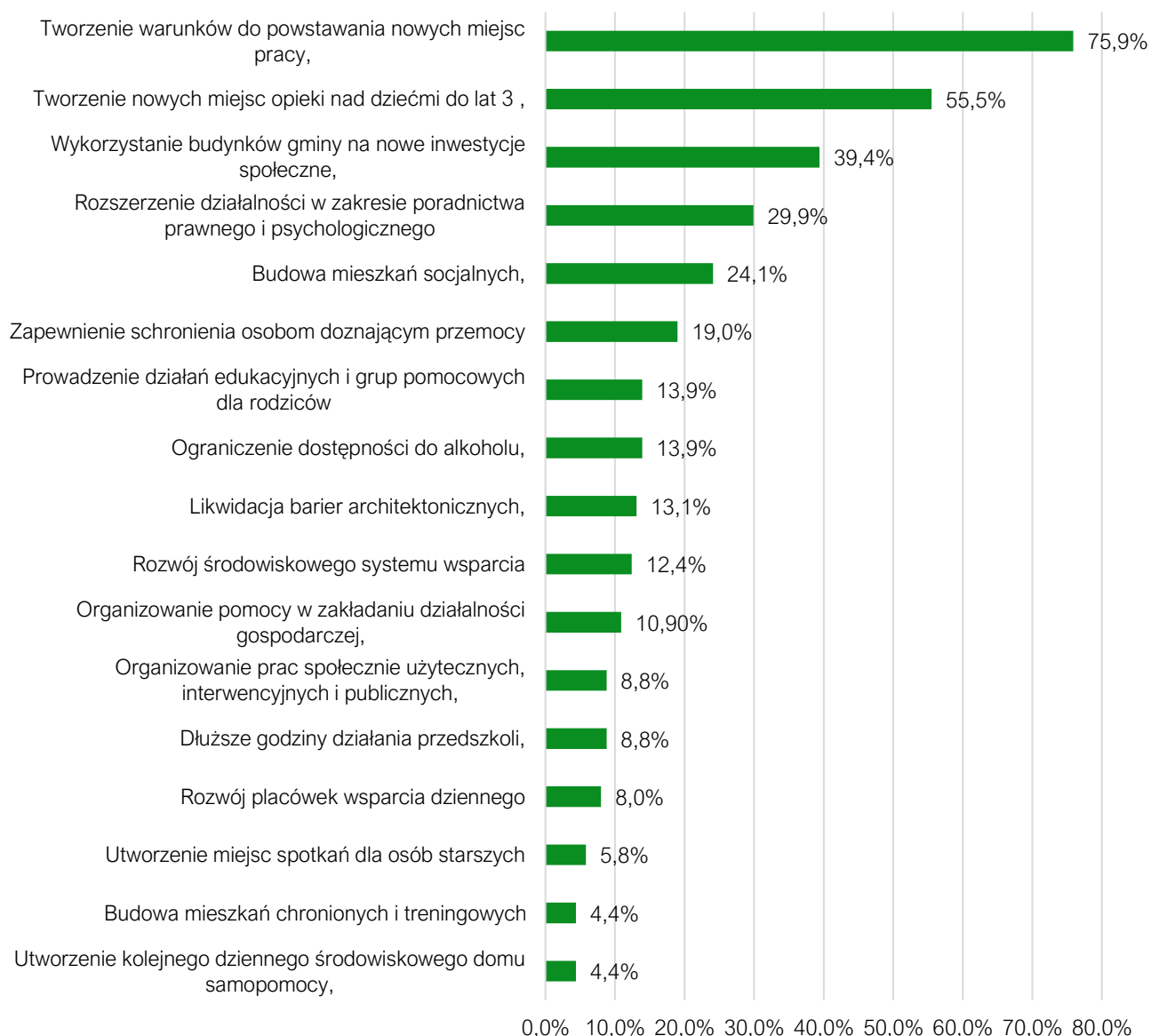
Następnie ankietowani wskazywali grupy społeczne, które ich zdaniem były najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym. Największy odsetek odpowiedzi dotyczył rodzin i osób o niskim statusie materialnym (53,3%), osób starszych i samotnych (45,3%), oraz rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień (38,7%). Najrzadziej wskazywano z kolei na osoby opuszczające zakłady karne (7,3%), dzieci i młodzież (8,8%), a także osoby samotnie wychowujące dzieci (9,5%).

Wykres 16. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w Gminie Zagórz według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

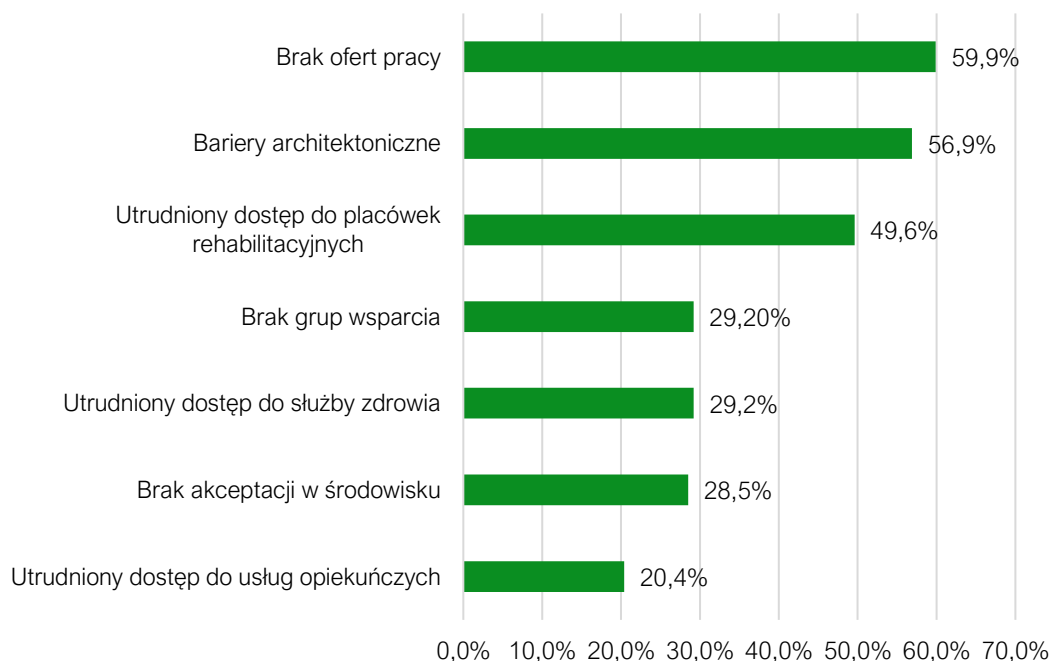
W dalszej kolejności respondenci wskazywali działania, które powinien podjąć samorząd Gminy, w celu ograniczenia negatywnych skutków występujących problemów społecznych. Najczęściej wskazywano na tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy (75,9%), tworzenie nowych miejsc opieki na dziećmi do lat 3 (55,5%), wykorzystanie budynków gminnych na nowe inwestycje społeczne (39,4%) oraz rozszerzenie działalności w zakresie poradnictwa prawnego i psychologicznego (29,9%). Z kolei najrzadziej wybieranym działaniem było utworzenie kolejnego dziennego środowiskowego domu samopomocy (4,4%), budowa mieszkań chronionych i treningowych (4,4%), a także utworzenie miejsc spotkań dla osób starszych (5,8%).

Wykres 17. Działania, które powinien podjąć samorząd Gminy, aby ograniczyć obszary problemów społecznych według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

Ankietowani mieli również możliwość wskazania z jakiego rodzaju problemami mierzą się osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy. Najczęściej wskazywano na brak ofert pracy (59,9%), bariery architektoniczne (56,9%) oraz utrudniony dostęp do placówek rehabilitacyjnych (49,6%). Najrzadziej wybieraną odpowiedzią był z kolei utrudniony dostęp do usług opiekuńczych (20,4%).

Wykres 18. Problemy, z którymi najczęściej mierzą się osoby z niepełnosprawnościami na terenie Gminy Zagórz według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

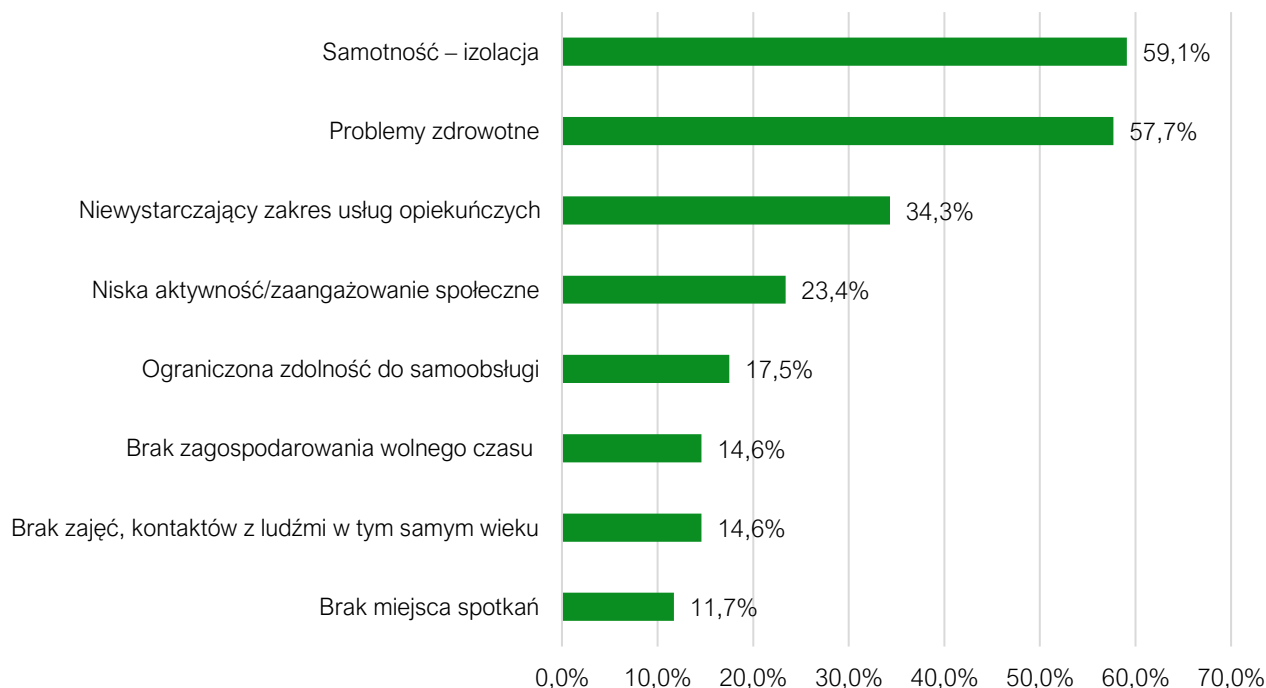
W dalszej części ankiety respondenci zostali poproszeni o zidentyfikowanie jakiego rodzaju problemy społeczne wobec młodzieży są najważniejsze na terenie Gminy Zagórz. Najczęściej wybieranymi odpowiedziami były takie zagrożenie jak: brak miejsc spotkań (56,2%), cyberzagrożenia (51,8%) oraz niska aktywność lub zaangażowanie społeczne (47,4%). Ankietowani najrzadziej wskazywali na problemy związane z paleniem papierosów (18,2%), zażywaniem narkotyków (20,4%), a także brak możliwości dokształcania się (21,9%).

Wykres 19. Problemy, z którymi najczęściej mierzy się młodzież na terenie Gminy Zagórz według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

Według ankietowanych najczęstszym problemem, z którym mierzyły się z kolei osoby starsze na terenie Gminy Zagórz była samotność/izolacja (59,1%), problemy zdrowotne (57,7%) oraz niewystarczający zakres usług opiekuńczych (34,3%). Respondenci najrzadziej wskazywali za to na takie zagrożenia jak: brak miejsc spotkań (11,7%), brak kontaktów z ludźmi w tym samym wieku (14,6%) oraz brak zagospodarowania wolnego czasu (14,6%).

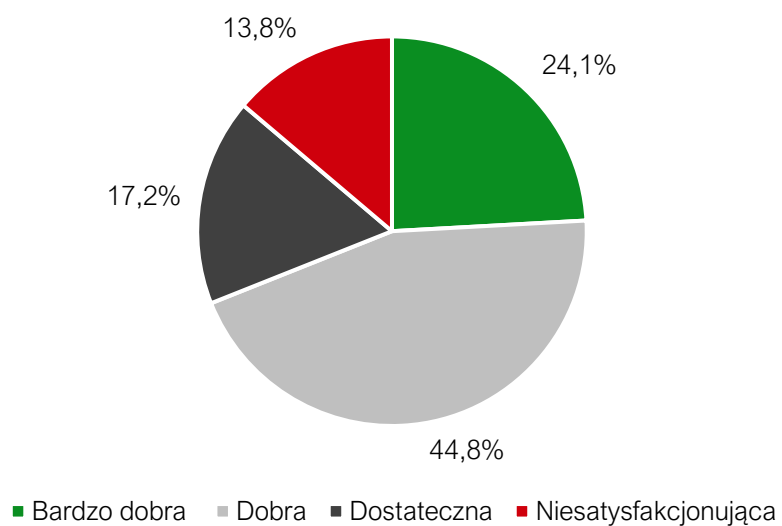

Wykres 20. Problemy, z którymi najczęściej mierzą się osoby starsze na terenie Gminy Zagórz według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet.

2.3.4. FUNKCJONOWANIE MIEJSKO-GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ZAGÓRÓWIE

W ramach przeprowadzonej ankiety respondenci odpowiadali również na pytania dotyczące funkcjonowania Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (MGOPS) w Zagórz. W 2023 roku 21,2% respondentów skorzystało z usług MGOPS. Pozostali ankietowani nie szukali pomocy w Ośrodku, ponieważ nie mieli oni takiej potrzeby (75,9% odpowiedzi) lub nie wiedzieli, jak korzystać z usług MGOPS (2,9% odpowiedzi). Najczęściej występującym powodem, dla którego respondenci zwracali się do Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagórz było uzyskanie pomocy finansowej (58,6%) oraz uzyskanie porady (27,6%). Ponadto, ankietowani wskazywali, że najczęściej ich sprawy dotyczyły świadczeń rodzinnych (72,4%) oraz pomocy społecznej (13,8%). W dalszej części kwestionariusza zapytano korzystających z usług MGOPS o napotkane trudności podczas załatwiania sprawy – 82,8% respondentów nie spotkało się z żadnymi trudnościami, a pozostali wskazywali na problem związany z otrzymaniem niepełnej informacji (17,2% odpowiedzi). Na poniższym wykresie zawarte zostały również dane dotyczące ogólnej oceny pracy MGOPS z Zagórz – najwięcej respondentów oceniło pracę placówki jako dobrą (44,8%). Dodatkowo 93,1% ankietowanych było zadowolonych ze sposobu załatwienia sprawy w ośrodku.

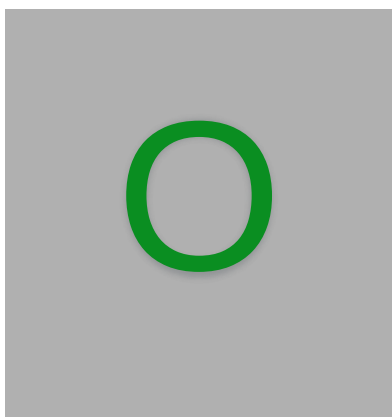
Wykres 21. Ogólna ocena pracy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zagórz według ankietowanych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonych ankiet

2.4 ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. strengths)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- **W (ang. weaknesses)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- **O (ang. opportunities)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy,
- **T (ang. threats)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

S - mocne strony	W - słabe strony
• Działalność Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Kopojnie zapewniające opiekę całodobową oraz dzienną osobom z niepełnosprawnościami. • Funkcjonowanie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, tj. Środowiskowego Ogniska Wychowawczego, a także świetlic szkolnych. • Rozbudowana oferta usług dla seniorów (m.in. COM, Klub Seniora, Uniwersytet Trzeciego Wieku). • Realizacja programów zdrowotnych i profilaktycznych (m.in. dożywanie dzieci, przeciwdziałanie przemocy, program ochrony zdrowia psychicznego, program wspierania rodziny). • Rozwinięta działalność prewencyjna w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i przemocy w rodzinie. • Prowadzenie szerokiej działalności kulturalnej do ogółu mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży, pozytywnie wpływającej na ich rozwój psychospołeczny oraz wzmacniającej kompetencje wychowawcze rodziców. • Rozbudowana infrastruktura kulturalna i rekreacyjna oraz prowadzenie działalności skierowanej do mieszkańców w różnym wieku. • Funkcjonowanie i kooperacja podmiotów w obszarze wsparcia osób i rodzin przeżywających trudności związane z uzależnieniem, przemocą lub innymi trudnościami (Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Zespół Interdyscyplinarny, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny). • Zmniejszająca się liczba beneficjentów MGOPS w Zagórowie	• Zmniejszająca się liczba ludności oraz odpływ osób młodych, w wieku produkcyjnym w celu poszukiwania pracy poza granicami Gminy. • Niewystarczająca liczba mieszkań komunalnych oraz brak mieszkań socjalnych, wspomaganych i chronionych. • Niewystarczający dostęp (niedostępność komunikacyjna) do specjalistycznej opieki zdrowotnej, podstawowej opieki zdrowotnej i usług rehabilitacyjnych, w tym rehabilitacji społecznej. • Zwiększająca się liczba seniorów w strukturze wiekowej mieszkańców Gminy, powodująca wzrost zapotrzebowania na usługi skierowane do osób starszych. • Utrudniony lub niemożliwy dostęp osób starszych i osób z niepełnosprawnościami do instytucji publicznych (urzędów, placówek służby zdrowia) ze względu na istniejące bariery architektoniczne. • Niska dostępność do specjalistycznych form wsparcia realizowanych w środowisku lokalnym, • Zbyt krótkie godziny działalności Środowiskowego Ogniska Wychowawczego. • Wzrost problemów opiekuńczo-wychowawczych w rodzinach.

O - szanse	T - zagrożenia
• Możliwości związane z pozyskiwaniem dofinansowań ze środków unijnych w ramach nowej perspektywy finansowej 2021-2027 oraz funduszy krajowych. • Rozwój podmiotów ekonomii społecznej, a w konsekwencji usamodzielnianie osób z niepełnosprawnościami. • Korzystne zmiany społeczne – wzrost kreatywności, wykształcenia, postaw przedsiębiorczych i aktywności prospołecznej. • Współdziałanie wielu podmiotów działających w obszarze pomocy społecznej w celu rozszerzenia ofert, form i środków pomocy, co stwarza możliwość lepszego docierania do różnych grup i środowisk oraz finansowania działalności z różnych źródeł. • Przyjęcie nowych dokumentów strategicznych na szczeblu krajowym wyznaczających kierunki rozwoju państwa, w szczególności sfery społecznej. • Sukcesywne wdrażanie elektronicznego obiegu dokumentów. • Zmiana świadomości społecznej w obszarze zagrożeń na skutek działań profilaktyczno-edukacyjnych.	• Niekorzystna sytuacja gospodarcza kraju i spowolnienie gospodarcze skutkujące wzrostem bezrobocia. • Nieefektywna polityka społeczna na poziomie krajowym. • Zmiana modelu tworzenia i rozpadu rodzin – mniej zawieranych związków małżeńskich, więcej rozwodów, małodzieństwo, rezygnacja z posiadania dziecka. • Wzrost uzależnień oraz przemocy wśród mieszkańców Gminy Zagórów. • Wzrost problemów opiekuńczo – wychowawczych wśród dzieci i młodzieży. • Trudności w zapewnieniu stałych źródeł finansowania organizacji pozarządowych, uzależnienie od środków publicznych. • Częste zmiany przepisów prawa wpływające na stanowienie norm prawa lokalnego. • Postępujący proces starzenia się społeczeństwa. • Problemy społeczne związane z cyberprzemocą, cyberuzależnieniami, uzależnieniami behawioralnymi. • Pogłębiające się wykluczenie społeczne osób starszych, samotnych i osób z niepełnosprawnościami. • Nieznana skala następstw gospodarczych i społecznych spowodowanych pandemią COVID-19 oraz agresją Rosji na Ukrainę.

2.5. PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE OBJĘTYM STRATEGIĄ

Charakterystyczny dla całego kraju spadek populacji znajduje odzwierciedlenie w Prognozie opracowanej na podstawie danych GUS na poziomie Gminy Zagórów. Według Prognozy liczba mieszkańców miasta spadnie. Tabela poniżej przedstawia jak według prognoz ludności do 2034 roku poszczególne kategorie wiekowe będą ulegać zmianie. Ogólna liczba ludności w Gminie Zagórów spadnie o 13%, zmiany będą również w poszczególnych grupach wiekowych:

- wiek 0-3 – spadnie o 30%, czyli o 97 osób
- wiek 4-6 – spadnie o 5%, czyli o 15 osób.
- wiek 60+ - wzrośnie o 13%, czyli o 279 osób.
- wiek 80+ - spadnie o 28%, czyli o 91 osób.
- wiek przedprodukcyjny – spadnie o 15%, a więc o 242 osoby,
- wiek produkcyjny – spadnie o 21%, czyli o 1 071 osób,
- wiek mobilny (grupa wieku produkcyjnego obejmująca ludność w wieku 18-44 lata) – spadnie o 34%, a więc o 839 osób.
- wiek niemobilny (grupa wieku produkcyjnego obejmująca ludność w wieku: mężczyźni – 45-64 lata, kobiety – 45-59 lat) – nie zmieni się.
- wiek poprodukcyjny – wzrośnie o 11%, a więc o 194 osoby.

Systematycznie zbierane informacje i dane przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórówie pozwalają na zaobserwowanie zmian ilościowych oraz pewnych tendencji w strukturze wsparcia osób zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz sytuacji na lokalnym rynku pracy. Analizując tabele i wykresy zamieszczone w części diagnostycznej Strategii można przyjąć, że – niezależnie od zmieniających się uwarunkowań zewnętrznych utrzymuje się stała grupa beneficjentów systemu wsparcia, wymagająca stałej interwencji socjalnej. Rozwój gospodarczy, podnoszenie się jakości życia w mieście, nie zawsze są zbieżne z tempem włączenia osób wykluczonych w życie społeczne.

Podsumowując informacje zawarte w części prognostycznej Strategii możemy przyjąć, w perspektywie czasowej przyjmowanej Strategii, że:

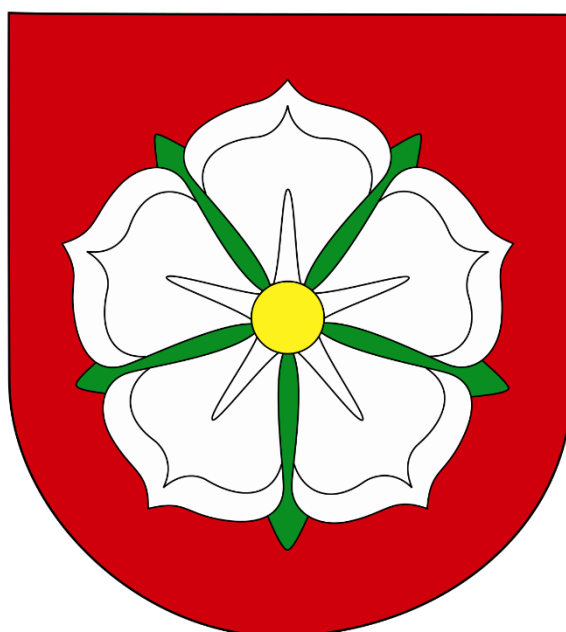
- wzrośnie udział osób starszych w ogólnej liczbie mieszkańców miasta, natomiast zmaleje udział osób w wieku przedprodukcyjnym,
- odsetek ludności w wieku produkcyjnym ulegnie tylko niewielkiej zmianie,
- dużą grupę osób wymagających wsparcia będą stanowiły osoby z niepełnosprawnościami,
- poza uzależnieniem od alkoholu i narkotyków pojawiać się będą nowe formy uzależnień,
- w kontekście rozwoju rynku pracy kluczowym będzie zwiększenia aktywności zawodowej, zwłaszcza osób z niepełnosprawnościami, kobiet oraz osób długotrwale bezrobotnych,
- oferta edukacyjna zostanie rozwinięta i dostosowana zarówno do potrzeb uczniów z dobrymi wynikami w nauce, jak i do uczniów z problemami dydaktycznymi i adaptacyjnymi,
- nastąpi systematyczny spadek liczby osób korzystających z dodatków mieszkaniowych,
- rozwiną się nowe formy zatrudnienia (praca zdalna w coraz większej liczbie obszarów),
- nastąpi intensywny rozwój technologiczny, a zatem również rozwój kompetencji cyfrowych.

Tabela 14. Prognoza ludności w Gminie Zagórów na lata 2023-2034

	2018	2019	2020	2021	2022	średnia dynamika w latach 2017- 2021	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2031	2033	2034
	dane	dane	dane	dane	dane		prognoza	prognoza	prognoza	prognoza	prognoza	prognoza	prognoza	prognoza	prognoza	prognoza	prognoza	prognoza
Ogółem	9 027	8 945	8 627	8 548	8 522	98,6%	8 409	8 299	8 194	8 092	7 994	7 900	7 809	7 721	7 637	7 556	7 478	7 403
przedprodukcyjny	1 693	1 655	1 637	1 612	1 603	98,6%	1 581	1 560	1 539	1 518	1 497	1 477	1 457	1 437	1 418	1 399	1 380	1 361
produkcyjny	5 640	5 585	5 252	5 198	5 165	97,8%	5 058	4 954	4 855	4 758	4 665	4 575	4 487	4 403	4 322	4 243	4 167	4 094
mobilny	3 610	3 554	3 243	3 174	3 137	96,6%	3 030	2 927	2 828	2 732	2 639	2 549	2 463	2 379	2 298	2 220	2 144	2 072
niemobilny	2 030	2 031	2 009	2 024	2 028	100,0%	2 028	2 027	2 027	2 026	2 026	2 025	2 025	2 024	2 024	2 023	2 023	2 023
poprodukcyjny	1 694	1 705	1 738	1 738	1 754	100,9%	1 769	1 785	1 801	1 816	1 832	1 848	1 864	1 881	1 897	1 914	1 931	1 948
0-3	361	356	343	329	320	97,0%	311	301	292	284	275	267	259	252	244	237	230	223
4-6	277	260	256	258	271	99,5%	270	268	267	266	265	264	262	261	260	259	257	256
60+	1 981	2 003	2 043	2 035	2 066	101,1%	2 088	2 110	2 132	2 155	2 178	2 201	2 224	2 248	2 272	2 296	2 320	2 345
80+	361	375	355	329	322	97,3%	313	305	296	288	280	273	265	258	251	244	238	231

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

STRATEGIA

MISJA

Misją Gminy Zagórów jest wspieranie osób i rodzin w dążeniu do zaspokojenia ich fundamentalnych potrzeb egzystencjalnych oraz stwarzanie warunków umożliwiających godne życie

CEL GŁÓWNY Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zagórów na lata 2024-2034

Gmina Zagórów to miejsce bezpieczne i rodzinne. Działania pomocy społecznej są efektywne, obejmują różnorodne inicjatywy aktywizujące i integrujące różne grupy społeczne.

3.2. CELE STRATEGICZNE, OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Realizacja celu głównego odbędzie się poprzez realizację celów strategicznych, celów operacyjnych oraz kierunków działań.

Na podstawie analizy części diagnostycznej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Zagórów wyodrębniono trzy najważniejsze cele strategiczne, które zostały opracowane w odpowiedzi na główne problemy Gminy zdiagnozowane w poprzednich rozdziałach.

Cele strategiczne są jednocześnie zgodne z celem głównym. Celami strategicznymi są:

1. Wzmocnienie właściwej roli rodziny oraz wspieranie inicjatyw wspólnotowych
2. Rozwinięcie oferty usług dostosowanych do zwiększającej się liczby seniorów oraz osób, które wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu
3. Przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom i bezrobociu

Do każdego celu strategicznego przyporządkowane zostały cele operacyjne, a do nich kierunki działań, które będą realizowane przez MGOPS w Zagórowie, komórki organizacyjne Urzędu Miasta i Gminy Zagórów, jednostki organizacyjne samorządu gminnego w tym: szkoły, placówki oświatowe, Klub Seniora, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czy Zespół Interdyscyplinarny.

Powyższe cele i kierunki działań realizowane będą w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Komendą Powiatową Policji, organizacjami pozarządowymi, Kościołami, związkami wyznaniowymi, wolontariuszami, zespołem kuratorskiej opieki sądowej oraz jednostkami ochrony zdrowia.

Cel I

Wzmocnienie właściwej roli rodziny oraz wspieranie inicjatyw wspólnotowych

Cel operacyjny 1.1.

Promowanie pozytywnych wzorców rodziny i zdrowego trybu życia

Cel operacyjny 1.2.

Rozwój oferty edukacyjnej

Cel operacyjny 1.3.

Stwarzanie warunków do komfortowego i bezpiecznego życia oraz integracja mieszkańców

Cel II

Rozwinięcie oferty usług dostosowanych do zwiększającej się liczby seniorów oraz osób, które wymagają wsparcia w codziennym funkcjonowaniu

Cel operacyjny 2.1.

Rozwój usług senioralnych

Cel operacyjny 2.2

Rozwijanie usług opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi oraz aktywizacja osób z niepełnosprawnościami

Cel operacyjny 2.3.

Zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

Cel III

Przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom i bezrobociu

Cel operacyjny 3.1.

Działania przeciwdziałające skutkom przemocy i uzależnień.

Cel operacyjny 3.2.

Międzysektorowy system wsparcia kadry pracującej w obszarze pomocy społecznej

Cel operacyjny 3.3.

Poprawa zatrudnialności osób pozostających bez zatrudnienia, znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy

CEL STRATEGICZNY I:

**Wzmocnienie właściwej roli rodziny
oraz wspieranie inicjatyw wspólnotowych**

1.1. Promowanie pozytywnych wzorców rodziny i zdrowego trybu życia

1.2. Rozwój oferty edukacyjnej

1.3. Stwarzanie warunków do komfortowego i bezpiecznego życia oraz integracja mieszkańców

Wsparcie rodziny wymaga podjęcia szeregu inicjatyw aktywizujących rodzinę w sferze zawodowej, zdrowotnej i społecznej. Oznacza także intensyfikację działań na rzecz wsparcia rodzin dysfunkcyjnych, często w sytuacji kryzysowej, o niskim statusie materialnym, z trudnościami w pełnieniu roli opiekuńczo-wychowawczej. To również wyzwanie pod względem pracy koncepcyjnej, zmieniającej stereotypy i nieefektywne wzorce. Podstawą takiego podejścia jest familiocentryzm, wskazujący na podmiotowość rodziny w systemie opieki, pomocy i wsparcia. Charakteryzuje się postrzeganiem rodziny w kategoriach zasobów i silnych stron, a także wyposażeniem jej w taką wiedzę i umiejętności, która pozwoli na podejmowanie przez jej członków właściwych decyzji.

Aktywizacja i rozwój lokalny to istotna składowa zmiany społecznej. Proces ten wykorzystuje zarówno lokalne zasoby ludzkie, materialne, środowiskowe i kulturowe, jak i interakcje jednostek w procesie aktywizacji na rzecz lokalnego środowiska. Poprzez pracę nad zasobami wspólnoty lokalnej tworzone są podstawy do dalszego rozwoju gminy w obszarze zarówno ekonomicznym, kulturowym jak i społecznym. W Gminie Zagórów dostrzega się istotną rolę procesu aktywizacji społecznej w rozwoju lokalnym. Pierwszy cel strategiczny zakłada działania zmierzające do promowania pozytywnych wartości i wzorców.

Cel operacyjny 1.1.**PROMOWANIE POZYTYWNYCH WZORCÓW RODZINY I ZDROWEGO TRYBU ŻYCIA**

Kierunek działań 1.1.1.	Promowanie zdrowego modelu życia i pozytywnych wzorców rodziny.
Kierunek działań 1.1.2.	Wspieranie działań w ramach wczesnej interwencji w rodzinie.
Kierunek działań 1.1.3.	Kontynuacja działań Środowiskowego Ogniska Wychowawczego.
Kierunek działań 1.1.4.	Kontynuacja programu dożywiania dzieci i potrzebujących dorosłych.

Kierunek działań 1.1.5.	Kontynuacja działań wspierających rodziny wielodzietne - katalog ulg, bonifikat w ramach Karty Dużej Rodziny.
Kierunek działań 1.1.6.	Koordinacja działań wspierających rodziny z trudnościami w pełnieniu roli opiekuńczo-wychowawczej.
Kierunek działań 1.1.7.	Kontynuacja działań z zakresu wsparcia rodzin dysfunkcyjnych, (wzmocnienie roli asystenta rodziny) oraz zwiększenie liczby etatów asystenta rodziny.
Kierunek działań 1.1.8.	Wspieranie przez gminę programów profilaktyki zdrowotnej, badań przesiewowych i krwiodawstwa, m.in. we współpracy z podmiotami medycznymi.
Kierunek działań 1.1.9.	Stworzenie dobrze funkcjonującego systemu medycyny szkolnej - organizacja badań profilaktycznych.
Kierunek działań 1.1.10.	Kontynuacja działań w zakresie profilaktyki i przeciwdziałanie uzależnieniom.

WSKAŹNIKI EWALUACJI

- ❖ Liczba mieszkańców którzy skorzystali z programu dożywiania,
- ❖ Rodzaje ulg i bonifikat dla posiadaczy Karty Dużej Rodziny,
- ❖ Liczba instytucji, podmiotów, organizacji działających na rzecz wsparcia rodzin z trudnościami,
- ❖ Liczba podjętych działań na rzecz rodzin dysfunkcyjnych,
- ❖ Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny,
- ❖ Liczba podjętych działań w ramach wczesnej interwencji,
- ❖ Liczba świetlic środowiskowych oferujących wsparcie rodzinom dysfunkcyjnym,
- ❖ Liczba zajęć prowadzonych w świetlicach środowiskowych,
- ❖ Liczba etatów w szkołach dla higienistek szkolnych, lekarzy POZ, stomatologów.

OCZEKIWANE REZULTATY

- ❖ Zmiana wzorców funkcjonowania rodzin, mieszkańców,
- ❖ Skoordinowany, międzyinstytucjonalny system wsparcia dla rodzin,
- ❖ Kompleksowe wsparcie działań asystenta rodziny,
- ❖ Efektywny system działań prewencyjnych i interwencyjnych na rzecz rodziny,
- ❖ Poprawa sytuacji dzieci z rodzin z trudnościami,
- ❖ Poprawa stanu zdrowia mieszkańców,
- ❖ Zmiana świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej,
- ❖ Poprawa sytuacji rodzin w kryzysie.

Cel operacyjny 1.2. ROZWÓJ OFERTY EDUKACYJNEJ

Kierunek działań 1.2.1.	Kontynuacja zajęć dodatkowych dla uczniów z dysfunkcjami.
Kierunek działań 1.2.2.	Kontynuacja zajęć dodatkowych dla dzieci szczególnie uzdolnionych.
Kierunek działań 1.2.3.	Promowanie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży.
Kierunek działań 1.2.4.	Efektywne wykorzystanie środków z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Zagórów, m.in. na realizację oddolnych inicjatyw promujących spędzanie czasu w zdrowy społecznie sposób.

Kierunek działań 1.2.5.	Wydłużenie godzin otwarcia Środowiskowego Ogniska Wychowawczego
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
❖ Liczba zrealizowanych godzin zajęć dla uczniów z dysfunkcjami. ❖ Liczba zrealizowanych godzin zajęć dla uczniów szczególnie uzdolnionych. ❖ Liczba inicjatyw podjętych w celu rozwijania możliwości spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.	
OCZEKIWANE REZULTATY	
❖ Rozwój pasji i zainteresowań wśród uczniów. ❖ Zwiększenie możliwości wsparcia uczniów z trudnościami dydaktycznymi. ❖ Uatrakcyjnienie i unowocześnienie oferty edukacyjnej. ❖ Zwiększenie możliwości spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Zagórów.	
Cel operacyjny 1.3. STWARZANIE WARUNKÓW DO KOMFORTOWEGO I BEZPIECZNEGO ŻYCIA ORAZ INTEGRACJA MIESZKAŃCÓW	
Kierunek działań 1.3.1.	Utworzenie mieszkania wspomaganego
Kierunek działań 1.3.2.	Rozszerzenie oferty mieszkaniowej na terenie Gminy, w tym wspieranie rozwoju mieszkalnictwa dla rodzin o niskich dochodach.
Kierunek działań 1.3.3.	Organizacja wydarzeń integracyjnych dla rodzin m.in. w postaci pikników, festynów.
Kierunek działań 1.3.4.	Koordinacja działań w ramach istniejącej infrastruktury kulturalnej i sportowej w Gminie Zagórów.
Kierunek działań 1.3.5.	Współorganizacja z NGO imprez rocznicowych, kulturalnych na terenie Gminy.
Kierunek działań 1.3.6.	Kontynuacja cyklicznych wydarzeń kulturalnych i historycznych.
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
❖ Liczba nowopowstałych mieszkań na terenie Gminy. ❖ Liczba mieszkań wspomaganych na terenie Gminy. ❖ Liczba wydarzeń zorganizowanych na rzecz integracji mieszkańców. ❖ Liczba podjętych działań i imprez kulturalnych. ❖ Liczba NGO współpracujących w ramach organizacji wydarzeń kulturalnych. ❖ Liczba zorganizowanych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych.	
OCZEKIWANE REZULTATY	
❖ Wzmocnienie więzi rodzinnych. ❖ Integracja społeczności lokalnej. ❖ Wzrost poczucia tożsamości ze wspólnotą lokalną. ❖ Poprawa sytuacji rodzin w kryzysie. ❖ Zmniejszenie skali zjawiska izolacji społecznej.	

CEL STRATEGICZNY II:

Aktywizacja środowiska na rzecz ograniczania wykluczenia społecznego

- 2.1. Rozwój usług senioralnych
- 2.2. Rozwijanie usług opiekuńczych nad osobami niesamodzielnymi oraz aktywizacja osób z niepełnosprawnościami
- 2.3. Zapewnienie dostępności dla osób ze szczególnymi potrzebami

Zaspokojenie potrzeb seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami w wymiarze zarówno społecznym jak i zdrowotnym stanowi jedno z największych wyzwań dla władz krajowych, jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych. **Starzenie się społeczeństwa** niesie ze sobą skutki i wyzwania nie tylko w obszarze społeczno-kulturowym, ale i gospodarczym, a zatem przy zmieniającej się diametralnie strukturze demograficznej system wsparcia w tym obszarze powinien ulec przemodelowaniu. Ponadto wejście w życie Ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami dodatkowo obliuguje Gminę Zagórów do podjęcia działań **zarówno w postaci likwidacji barier architektonicznych, poprzez zwiększenie dostępności przestrzeni dla osób niepełnosprawnych, w tym podjęcia działań do inwestycji w rozwój infrastruktury, podnoszenia poziomu dostępności cyfrowej oraz informacyjno-komunikacyjnej.**

Realizując drugi z celów strategicznych Gmina Zagórów planuje osiągnąć **poprawę warunków funkcjonowania** tej grupy społecznej w oparciu o zwiększenie dostępu do usług zdrowotnych, cyfrowych oraz intensyfikację działań aktywizujących społecznie i zawodowo. Cel ten zostanie osiągnięty nie tylko przy wsparciu jednostek samorządu terytorialnego oraz organizacji pozarządowych, lecz także poprzez kształtowanie prawidłowych postaw obywatelskich. Wsparcie instytucjonalne zapewni rozwój infrastruktury oraz katalogu usług. Wzmocnienie działań o drugi filar, oparty na zasobach społeczności lokalnej przyczyni się do budowania relacji społecznych, w tym międzypokoleniowych oraz zapobiegnie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu wskazanej grupy społecznej.

Cel operacyjny 2.1. ROZWÓJ USŁUG SENIORALNYCH	
Kierunek działań 2.1.1.	Promowanie i wspieranie istniejących miejsc aktywności seniorów.
Kierunek działań 2.1.2.	Tworzenie nowych miejsc spotkań dla osób starszych, w tym Klubu Seniora.
Kierunek działań 2.1.3.	Rozwój transportu celowego/zbiorowego dla osób starszych – analiza rynku przewozowego pod kątem zasobów i możliwości Gminy.
Kierunek działań 2.1.4.	Ułatwienie dostępu do opieki medycznej (w tym programów profilaktycznych).
Kierunek działań 2.1.5.	Poradnictwo psychologiczne, medyczne, prawne dla rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi i niesamodzielnymi (opiekunów faktycznych).
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
❖ Liczba nowoutworzonych miejsc spotkań dla seniorów, ❖ Liczba seniorów uczestniczących w wydarzeniach, spotkaniach w miejscach aktywności seniorów, ❖ Liczba osób korzystających z transportu celowego/zbiorowego, ❖ Liczba zrealizowanych godzin wsparcia z zakresu poradnictwa psychologicznego, medycznego, prawnego dla rodzin sprawujących opiekę nad osobami starszymi i niesamodzielnymi.	
OCZEKIWANE REZULTATY	
❖ Wzmocnienie więzi społecznych, ❖ Zminimalizowanie ryzyka zagrożenia wykluczeniem społecznym osób starszych, ❖ Likwidacja stereotypów na temat aktywności społecznej seniorów, ❖ Zmniejszenie skali zjawiska izolacji społecznej, ❖ Poprawa jakości życia seniorów, ❖ Zwiększenie wsparcia dla osób z niepełnosprawnościami, starszych i niesamodzielnych.	
Cel operacyjny 2.2. ROZWIJANIE USŁUG OPIEKUŃCZYCH NAD OSOBAMI NIESAMODZIELNYMI ORAZ AKTYWIZACJA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI	
Kierunek działań 2.2.1.	Zapewnienie kadry w zakresie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.
Kierunek działań 2.2.2.	Opieka wytchnieniowa dla opiekunów faktycznych.
Kierunek działań 2.2.3.	Promowanie wśród społeczności lokalnej, w tym osób starszych i niesamodzielnych aktywnych postaw, w tym samopomocy (np. pomoc sąsiedzka).
Kierunek działań 2.2.4.	Realizacja programów i projektów na rzecz osób starszych i niesamodzielnych.
Kierunek działań 2.2.5.	Rozszerzenie oferty dla osób z niepełnosprawnościami w tym: Warsztaty Terapii Zajęciowej, wzmocnienie roli asystenta osoby niepełnosprawnej.
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
❖ Liczba osób, które skorzystały z opieki wytchnieniowej,	

- ❖ Liczba prowadzonych badań profilaktycznych i programów zdrowotnych,
- ❖ Liczba programów i projektów na rzecz osób starszych i niesamodzielnych,
- ❖ Liczba osób/rodzin korzystająca z pomocy asystenta osoby niepełnosprawnej.

OCZEKIWANE REZULTATY

- ❖ Zwiększenie wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych,
- ❖ Zwiększenie wsparcia dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- ❖ Zmniejszenie skali zjawiska izolacji społecznej,
- ❖ Aktywizacja społeczna i zawodowa osób z niepełnosprawnościami.

Cel operacyjny 2.3.

ZAPEWNIENIE DOSTĘPNOŚCI DLA OSÓB ZE SZCZEGÓLNYMI POTRZEBAMI

Kierunek działań 2.3.1.	Usuwanie barier architektonicznych.
Kierunek działań 2.3.2.	Podnoszenie poziomu dostępności cyfrowej.
Kierunek działań 2.3.3.	Wprowadzenie narzędzi umożliwiających placówkom, instytucjom swobodną obsługę osób ze szczególnymi potrzebami.
Kierunek działań 2.3.4.	Przeprowadzenie akcji informacyjnych, spotkań, warsztatów na temat funkcjonowania społecznego osób ze szczególnymi potrzebami.
Kierunek działań 2.3.5.	Dostosowanie mieszkań będących w zasobie Gminy do wymaganych standardów.

WSKAŹNIKI EWALUACJI

- ❖ Liczba budynków użyteczności publicznej bez barier architektonicznych,
- ❖ Liczba osób ze szczególnymi potrzebami korzystających z nowych funkcjonalności cyfrowych gminy,
- ❖ Liczba nowo zastosowanych rozwiązań cyfrowych;
- ❖ Liczba przeprowadzonych spotkań informacyjnych dotyczących dostępności dla mieszkańców, np. w szkołach,
- ❖ Liczba udostępnionych materiałów informacyjnych,
- ❖ Liczba mieszkań socjalnych dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami,

OCZEKIWANE REZULTATY

- ❖ Zwiększenie dostępności usług dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- ❖ Poprawa warunków życia osób ze szczególnymi potrzebami,
- ❖ Budowanie świadomości społecznej mieszkańców na temat osób ze szczególnymi potrzebami,
- ❖ Aktywizacja społeczna i zawodowa osób ze szczególnymi potrzebami.

CEL STRATEGICZNY III:

Przeciwdziałanie przemocy, uzależnieniom i bezrobociu

3.1. Działania przeciwdziałające skutkom przemocy i uzależnień

3.2. Międzysektorowy system wsparcia kadry pracującej w obszarze pomocy społecznej

3.3. Poprawa zatrudnialności osób pozostających bez zatrudnienia, znajdujących się w szczególnie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy

Zjawisko **przemocy** jest najczęściej nieodłącznie **związane z problemem uzależnień**. Chociaż problemy uzależnień i przemocy nie pozostają w bezpośredniej zależności przyczynowo - skutkowej, należy pamiętać, że spożywanie alkoholu i narkotyków jest czynnikiem ryzyka dla wystąpienia przemocy w rodzinie. Oba obszary mają szereg cech wspólnych, wynikają m.in. z poczucia frustracji i bezsilności oraz braku umiejętności panowania nad emocjami. W obu dochodzi do utraty kontroli nad sytuacją. Funkcjonują one zazwyczaj na zasadzie „błędnego koła”: frustracja-agresja-uzależnienie lub frustracja - uzależnienie-agresja. Problem ten w ostatnich latach poszerza swój zakres, pojawiają się nowe formy uzależnień (narkotyki, uzależnienia behawioralne oraz cyberprzemoc). Stanowi to szczególne wyzwanie systemowe zarówno na poziomie lokalnym jak i w skali kraju. W wielu przypadkach wspomniane wyżej problemy skutkują również utratą stanowiska pracy, a **w konsekwencji bezrobociem**, co może potęgować poczucie bezsilności i dalsze popadanie w uzależnienia.

Kontynuacja wsparcia dla osób biernych zawodowo, uzależnionych oraz będących zarówno ofiarami jak sprawcami przemocy, **międzysektorowa współpraca** lokalnych władz, organizacji pozarządowych oraz sektora prywatnego, przy jednoczesnym wsparciu finansowym ze środków krajowych oraz unijnych spowoduje **poprawę sytuacji mieszkańców w Gminie Zagórów**.

Cel operacyjny 3.1. DZIAŁANIA PRZECIWDZIAŁAJĄCE SKUTKOM PRZEMOCY I UZALEŻNIEŃ	
Kierunek działań 3.1.1.	Wspieranie placówek oświatowych w realizacji programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży.
Kierunek działań 3.1.2.	Uruchomienie i wsparcie istniejących punktów poradnictwa w zakresie uzależnień, przemocy.
Kierunek działań 3.1.3.	Szerokie poszukiwanie dostępnych środków finansowych na działania z zakresu przeciwdziałania przemocy i uzależnieniom.
Kierunek działań 3.1.4.	Edukacja rodzin w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przeciwdziałania przemocy (m. in. warsztaty).
Kierunek działań 3.1.5.	Wspieranie działań profilaktycznych i wczesnej interwencji w rodzinie.
Kierunek działań 3.1.6.	Promowanie zdrowego trybu życia.
Kierunek działań 3.1.7.	Systematyczny monitoring sprzedaży napojów alkoholowych w punktach sprzedaży napojów alkoholowych.
Kierunek działań 3.1.8.	Przeciwdziałanie nowym formom uzależnień (m. in. cyberuzależnienia) i przemocy (cyberprzemoc) – kontynuacja.
Kierunek działań 3.1.9.	Zapewnienie schronienia dla ofiar przemocy.
Kierunek działań 3.1.10.	Współpraca z PCPR w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinach.
Kierunek działań 3.1.11.	Zwiększenie pomocy psychologicznej, psychiatrycznej oraz nawiązanie współpracy z terapeutą uzależnień.
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
❖ Liczba programów profilaktycznych dla dzieci i młodzieży, ❖ Liczba osób, które skorzystały z punktów poradnictwa, ❖ Liczba osób i rodzin objętych procedurą Niebieskie Karty, ❖ Liczba zrealizowanych zajęć w świetlicach środowiskowych, ❖ Liczba ośrodków wsparcia dziennego, ❖ Liczba osób biorących udział w terapii, ❖ Liczba warsztatów dla rodzin, ❖ Liczba podjętych działań w ramach wczesnej interwencji, ❖ Liczba działań promujących zdrowy styl życia, ❖ Liczba punktów handlowych sprzedających napoje alkoholowe, które zostały poddane kontroli ❖ Liczba ofiar przemocy, którym udzielono schronienia.	
OCZEKIWANE REZULTATY	
❖ Wzrost świadomości społecznej na temat skutków uzależnień, ❖ Zmniejszenie zjawiska przemocy w rodzinach, ❖ Zmniejszenie liczby osób uzależnionych, ❖ Zwiększenie dostępu do usług terapeutycznych, ❖ Wzrost efektywności działań prewencyjnych, ❖ Zmniejszenie zjawiska patologizacji społeczeństwa.	
Cel operacyjny 3.2. MIĘDZYSEKTOROWY SYSTEM WSPARCIA KADRY PRACUJĄCEJ W OBSZARZE POMOCY SPOŁECZNEJ	

Kierunek działań 3.2.1.	Bieżąca wymiana informacji o pojawiających się zgłoszeniach osób uzależnionych.
Kierunek działań 3.2.2.	Współpraca instytucjonalna (m. in. policja, sąd, kurator).
Kierunek działań 3.2.3.	System wsparcia dla kadry pomocy społecznej, organizacja i finansowanie szkoleń.
Kierunek działań 3.2.4.	Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu kadry pomocy społecznej.
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
❖ Liczba instytucji współpracujących w ramach wsparcia osób uzależnionych, ❖ Liczba szkoleń dla kadry pomocy społecznej, ❖ Liczba uczestników szkoleń z zakresu usług MGOPS.	
OCZEKIWANE REZULTATY	
❖ Zwiększenie kompetencji kadry z obszaru pomocy społecznej, jednostek policji oraz specjalistów psychologów w zakresie metod pracy z ofiarami przemocy i uzależnień, ❖ Zmniejszenie skali zjawiska wypalenia zawodowego wśród kadry.	
Cel operacyjny 3.3. POPRAWA ZATRUDNIALNOŚCI OSÓB POZOSTAJĄCYCH BEZ ZATRUDNIENIA, ZNAJDUJĄCYCH SIĘ W SZCZEGÓLNIE NIEKORZYSTNEJ SYTUACJI NA RYNKU PRACY	
Kierunek działań 3.3.1.	Prowadzenie programów edukacyjnych dla młodzieży i osób dorosłych m.in. w zakresie samozatrudnienia.
Kierunek działań 3.3.2.	Organizacja spotkań z pracodawcami.
Kierunek działań 3.3.3.	Dostosowanie edukacji do potrzeb lokalnego rynku pracy np. nowe kierunki.
Kierunek działań 3.3.4.	Siatka współpracy pomiędzy pracodawcami a Gminą (np. oferty pracy na stronie www. gminy).
Kierunek działań 3.3.5.	Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie realizacji projektów, programów dotyczących pozyskiwania pracy.
Kierunek działań 3.3.6.	Rozwój transportu publicznego/umożliwianie dojazdu do miejsc pracy.
WSKAŹNIKI EWALUACJI	
❖ Liczba nowopowstałych przedsiębiorstw, ❖ Liczba nowych podmiotów, wpisanych do rejestru REGON, ❖ Liczba przeprowadzonych spotkań z zakresu doradztwa zawodowego, ❖ Liczba zrealizowanych szkoleń, kursów zawodowych, ❖ Liczba ofert pracy zamieszczana na stronie www gminy,	
OCZEKIWANE REZULTATY	
❖ Aktywizacja zawodowa osób bezrobotnych, zwiększenie liczby miejsc pracy ❖ Wsparcie osób o niskim statusie materialnym ❖ Rozwój kwalifikacji zawodowych, zwiększenie potencjału społeczności lokalnej ❖ Spadek liczby osób uzależnionych z przyczyn bezradności ze względu na brak pracy,	

Harmonogram realizacji poszczególnych celów operacyjnych zakłada ich wdrażanie w sposób ciągły w latach 2024-2034

Konkretny czas realizacji danego celu będzie uzależniony od:

- możliwości pozyskania finansowania danego celu, w tym w szczególności ze źródeł zewnętrznych,
- stopnia zaangażowania władz samorządowych, instytucji publicznych, organizacji pozarządowych, przedsiębiorców i mieszkańców miasta na rzecz rozwiązywania problemów społecznych.

Przewiduje się następujące źródła finansowania celów zawartych w Strategii:

- o środki własne,
- o środki z budżetu centralnego,
- o środki organizacji, które będą wspólnie z MGOPS realizować projekty (np. NGO),
- o środki funduszy krajowych,
- o środki strukturalne Unii Europejskiej.

Poniższa tabela pokazuje planowane środki finansowe, które zostaną zaangażowane do realizacji kierunków działań zawartych w niniejszej Strategii. Przedstawione środki finansowe obejmują wydatki w pomocy społecznej i innych obszarach polityki społecznej w budżecie miasta (zadania własne i zadania zlecone). Uwzględniono 5% coroczny wzrost wydatków. Należy mieć na uwadze, że kwoty te mogą ulec znacznym zmianom na przestrzeni lat ze względu na makrootoczenie Gminy, na które władze nie mają wpływu m.in. zmiany klimatyczne, transformacja energetyczna, epidemie czy konflikty zbrojne.

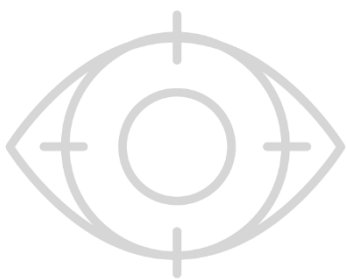
Tabela 15. Ramy finansowe Strategii

rok	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
kwota	15 890 216,20 zł	16 684 726,96 zł	17 5189 63,31 zł	18 394 911,47 zł	19 314 657,05 zł	20 280 389,90 zł	21 29 4409,40 zł	22 359 129,87 zł	23 477 086,00 zł	24 650 941, 00 zł	25 883 488, 00 zł

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych MGOPS w Zagórowie

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórowie będzie na bieżąco analizować sposoby pozyskania finansowania zewnętrznego dodatkowych projektów i inicjatyw. Możliwość zewnętrznego wsparcia finansowego rozwoju miasta będą zależeć w szczególności od wielkości środków przeznaczonych przez Unię Europejską na wsparcie rozwoju społecznego w Polsce i zasady podziału środków unijnych pomiędzy poszczególne województwa.

4. MONITORING I EWALUACJA STRATEGII

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest dokumentem określającym cele i działania do roku 2034 w zakresie problematyki społecznej, wymagającym okresowej aktualizacji do zmian zachodzących w otoczeniu, jak i w samym społeczeństwie. Inicjując działania mające na celu osiągnięcie wytyczonych w strategii celów, należy systematycznie gromadzić informacje o efektach ich realizacji i skuteczności zastosowanych instrumentów. Organem koordynującym wdrażanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych będzie Miejsko-Gminny

Ośrodek Pomocy Społecznej w Zagórowie zgodnie z art. 110 pkt. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Monitoring realizacji strategii umożliwia:

- o obserwację stanu zaawansowania realizacji poszczególnych działań, umożliwiającą aktualną identyfikację problemów w ich realizacji;
- o ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- o weryfikację zgodności założonych celów i efektywności wykorzystania przeznaczonych na ich realizację środków;
- o kontrolę postępu prac związanych z realizacją poszczególnych celów operacyjnych.

Głównymi obszarami monitorowania i ewaluacji strategii są wyznaczone działania. Dokument wyznaczył główne kierunki w jakich należy podążać by osiągnąć zamierzone cele. Jednak nie wszystkie zdarzenia da się przewidzieć, dlatego tak istotny jest monitoring Strategii. W szczególności w obecnej sytuacji, kryzysu związanego z pandemią, stały nadzór i kontrola stają się jednym z głównych elementów prawidłowej realizacji założonych celów. Monitorowanie odbywać się będzie z wykorzystaniem wskaźników realizacji określonych w Strategii w rozdziale 3.2. dla każdego z celów operacyjnych.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28 aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Zgodnie z powyższą ustawą „Raport obejmuje podsumowanie działalności wójta w roku poprzednim, w szczególności realizacją polityk, programów, strategii, uchwał rady gminy i budżetu obywatelskiego”. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

System ewaluacji polega na ocenie i interpretacji zgromadzonych danych, dotyczących realizacji strategii w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów jakości oraz efektów wdrażania poszczególnych działań. Ponadto ewaluacja pozwala wyjaśnić, dlaczego wartości wskaźników nie zostały zrealizowane i jakie są przyczyny wystąpienia problemów oraz jak je rozwiązać. Wskaźniki realizacji działań, czyli policzalne zmienne podlegające obserwacji i ocenie, zostały wskazane przy poszczególnych celach operacyjnych. Zostały one określone w oparciu o przewidywane efekty działań. W ramach końcowej ewaluacji Strategii zostanie przygotowany raport, zawierający dane liczbowe, ukazujący stopień osiągnięcia założonych celów oraz informację czy szacunkowe ramy finansowe na realizację działań okazały się wystarczające. Ewaluacja Strategii w efekcie końcowym pozwoli odpowiedzieć na pytanie czy założone kierunki działań zostały odpowiednio zaplanowane.

MIEJSKO-GMINNY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ W ZAGÓROWIE

ul. Kościelna 4
62-410 Zagórzów
e-mail: opszagorow@konin.lm.pl

We współpracy z:

ul. Grochowska 35
60-277 Poznań
e-mail: jst@wanir.edu.pl